

Tids-skrift

FOR VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAG

NR 1. 1985

ARG. 3.

Pris Kr. 12,00

Blakk? Jeg?

Å, NEI - jeg har en solid
konto i Sparebanken.

Det skulle alle ha, du vet
hvordan det er

«når krybben er tom» o.s.v.!

**Sparebanken
Vestoppland**

- vi er til å snakke med

KJENN DIN BYGD

Lokalhistorisk litteratur i godt utvalg

TOTN - tidsskrift hf. 1-9	á kr.	40,-
TOTN - årbok 1978 - 79 - 80 - 81	á kr.	55,-
TOTN - årbok 1982-83	á kr.	75,-
TOTN - register til hf. 1-6	kr.	10,-
Gamle totenkart (tre i konv.)	kr.	10,-
Totens Bygdebok bind 1 (to halvbind)	á kr.	120,-
Totens Bygdebok bind 2-3	á kr.	120,-

AKSEL NAPSTAD:

Viltotningen. Viser med noter	kr.	40,-
MAGNE OLSTAD: Spellmann langs vegen	kr.	30,-
PAL GIHLE: Frå gammalt	kr.	75,-
PAL GIHLE:		

Østre Toten Bondelag 1882-1982	kr.	68,-
PAL GIHLE: Hoff kirke	kr.	30,-
TOTENDIALEKTA: Form - bruk - framtid?	kr.	30,-
TOTENMÅL og anna mål, 1-4	kr.	25,-
TOTEN GJENNOM 100 ÅR. 1825-1925	kr.	30,-
ØYEBLIKK SOM VAR. Gamle fotografier	kr.	98,-
TOTEN MUSEUM 1923-1973	kr.	10,-
OPPLAND MAGASIN, hefte 3	kr.	25,-
ÅRBOK FOR GJØVIK nr. 1	kr.	25,-
ÅRBOK FOR GJØVIK nr. 2	kr.	40,-
JAC. RØKEN ØDEGAARD: Slagerboka	kr.	40,-
MJØSA - Årbok 1982-83	kr.	78,-

TOTENS BOKHANDEL

Stein og Bjørn Østby
LENA — TLF. 60594.

VESTOPPLAND SLEKTHISTORIELAG

Postboks 266 2801 Gjøvik

Medlemskontingent: kr. 80.- pr år.
(Første medlemsår kr. 50.-)

Lagets tidsskrift kommer ut 4 ganger pr år.

Annonsepriser:	1 gang	4 ganger
1/2 side kr	150.-	kr 500.-
1/1 " "	300.-	" 1000.-
Bakside "	500.-	" 1400.-

Neste nummer av tidsskriftet kommer ut
ca. 1. mai.

Siste frist for innlevering av stoff er
15. april.

Bladstyre:

Arne Amundgård, styrer.

Reidar Reinsvollsveen Gjøvik/Toten

John Brandrud Hadeland

Kari N. Nordal Land.

INNHold:

Lagsnytt, årsmøtesaker	Side	6
Finneslekt fra Sønsteby på Eina	"	9
Glasspusterslekten Wendt	"	21
Den gamle slekt på Hov i Biri	"	24
Om missalet fra Vardal	"	26
Innflytting til Toten.....	"	28
Om Torsten og Marte Engeliens aner	"	30
Tips	"	34
Mer om dokumentet fra søre Askim 1494	"	36
Slektshistorie i en gammel bok	"	38
Nyttig bok..	"	40
Toten Bygdebok IV.....	"	41
Gammalt frå Stange og Romedal	"	41
Av kongeslekt	"	42
Slektninger i Amerika	"	45
Ord og uttrykk.....	"	46
Husmenn har også aner	"	48
Spørsmål og svar.....	"	50
Series Pastorum Hofuensis	"	55
Folk til alters i Jevnaker 1844	"	60
Lagets vedtekter.....	"	62

LAGSNYTT

Årsmøtet ble avholdt 24. jan. på Gran ungdomsskole. Hans M. Næss ble valgt til årsmøtets dirigent.

Lagets årsberetning og regnskap ble godkjent uten bemerkning.

Lagets vedtekter ble livlig diskutert og resultatet står bak i dette nummer, det ble nedsatt en komité som skal gjennomgå disse vedtektene fram til neste årsmøte.

Utfallet av valgene ble som følger:

Formann: Ole M. Granum (gj.valg)

Kasserer: Fredrik Dyhren (gj.valg)

Nestformann/Blads: Arne Amundgård (ikke på valg)

Sekretær: Jan E. Jaatun (ikke på valg)

Vararepresentanter:

Anne Marie Hasselknippe

Anne Marie Markussen

Bladstyre:

Styrer: Arne Amundgård (ikke på valg)

Reidar Reinsvollsvveen (gj.valg)

Kari N. Nordal (ny)

John Brandrud (ny)

Revisorer:

Berit Østby-Deglum

Magnar Roseth

Valgkomite:

Grete Bjørnerud (ny)

Arne M. Sandlie

Birger Olsen

Medlemskontingenten ble etter en del diskusjon fastsatt til kr 50 for første års medlemskap og kr 80 for videre medlemskap.

Det ble besluttet at vi skal prøve å få trykket et nummer av tidsskriftet vårt i offset i løpet av året.

Det ble også gitt uttrykk for ønske om at laget burde få en organisasjonssekretær, styret ble her gitt fullmakt til å utse en slik som en prøveordning i år.

I en pause under årsmøtet holdt Arne I. Brorson et kåseri om slektene til de innvandrede glassverksarbeiderne i distriktet, her fikk vi en fin innføring i disse slekters samhold og arbeidsmiljø, dette nummer inneholder en artikkel om en av disse slekter. (se s.21)

Vi ble også presentert for en fin trykksak, nemlig Hadelandskalenderen 1985 som er utarbeidet av Kari Ruud Flem, denne anbefales virkelig til alle som har slekt på Hadeland.

Vi er nå ferdige med 2 nye spesialpublikasjoner:
Manntallet 1666 for Vardal

Manntallet 1666 for Biri, Snertingdal og Redalen
Medlemspris kr. 20.- Ikke medlemmer kr. 30.-

Laget skal også i år delta på Randsfjordfestivalen, denne gang på Gran 11-17 mars.

Vårt møteprogram i vår er:

Gjøvik/Toten:

Gjøvik Bibliotek kl 18.30

7/2 - 7/3 - 11/4 - 2/5

Hadeland:

Gran ungdomsskole, biblioteket, kl. 19.00

28/2 - 14/3 - 11/4 - 9/5

Toso skole Jevnaker, kl. 18.00

21/2 - 21/3 - 18/4 - 23/5

Land:

Lands Museum, kl. 19.00

28/3

Regnskap 1984 for

Vestoppland Slektshistorielag

	Utgifter	Inntekter
Kontingent		12.620,-
Bidrag, kommuner		3.800,-
Bidrag, bank		1.000,-
Utført kopieringsarbeid		599,-
Salg av hefter		2.395,-
Porto	3.023,50	43,50
Annonser	2.005,05	3.050,-
Slektsforskningsmateriell	1.560,-	
Kopiering	8.328,75	
Renter	15,90	
Diverse utgifter	1.136,05	
Kursavgift		2.520,-
Utg. vedr. foredrag/kurs	2.100,-	
Overskudd/underskudd	7.858,25	
	26.027,50	26.027,50

Status pr. 1/1 1985

	Aktiva	Passiva
Kassa: avd. Hadeland	400,-	
avd. Gjøvik	560,-	
kasserer	2.000,75	
Postgiro	933,95	
Sparebanken Vestoppl.	959,-	
Opplandsbanken DNC	859,-	
Ubetalte regninger		
Balanse		5.712,70
	5.712,70	5.712,70

FINNESLEKT FRA SØNSTEBY PÅ EINA

Det har lenge vært stor interesse for finneinnvandringen, og en del av emnet er slektshistorien for finnene og deres etterkommere. Mange slektstråder kan trekkes fram til i dag, og stadig nye blir funnet. På Toten ser interessen ut til å ha vært størst for finnen Jakob Brun på Sønsteby. Denne Sønsteby-garden ligger på vestsida av Eina-fjorden og er blitt ei hel grend (Sønsteby-grenda).

I det grundige og gode finnemantallet fra 1686 får vi vite at Jakob Brun var født i Lille Kyra sogn i Finnland, "skal være ved 80 års alder", og da gift for annen gang. Med sin første hustru hadde han en sønn Mikkel som nå bodde i Hurdalen, og to døtre som var gift med nordmenn og bosatt "her udi sognet". Med sin annen kone hadde han to døtre. Siden det ikke sies mer om dem, må de være ugifte i 1686.

Opplysningene om sønnen Mikkel kan sjekkes i finnemantallet for Hurdalen, og dette viser kildens pålitelighet. Mikkel hadde kommet til Hurdal sist høst og var forlovet med søster til Kjersti Jensdatter, enka etter Erik Brattlia. Det sies uttrykkelig at han tidligere bodde hos sin far Jakob Sønsteby på Toten.

Jakob Bruns farsnavn

Så langt jeg kan se har ingen funnet ut hva som var Jakobs farsnavn. Dette gir meg anledning til å understreke hvor viktig det er å se på alle aktuelle kilder i sammenheng. Det beste manntallet fra 1660-åra er det fra 1666, men det er ikke det eneste. I 1666 står det bare "ei angivet" for Sønsteby.

Det er bevart to manntall fra 1664, begge i kopi ved Toten Museum. Det første fra mai har som det fra november også med sønner, tjenestedrenger og husmenn, men alderen mangler i mai-manntallet. Hva viser så disse manntallene? Jo, i likhet med matrikkelen 1669 og andre kilder ser vi at det er 3 Sønsteby-garder på Toten på denne tida. Den ene, Sønsteby i Skreien, Østre Toten, er lett å skille ut når en ser alle kilder i sammenheng.

Tilbake står 2 Sønsteby-garder som begge har oppsitter med navn Jakob i en periode. Fra finnemanntallet vet vi at Jakob Brun bygslet sin Sønsteby-gard 7. mars 1663, skyld 2 skinn. Elling Sønsteby la i en sak i 1705 fram en bygselseddel på garden fra 1658, som viser at Jakob Brun ikke var den som ryddet gard her.

Den siste Sønsteby-garden var også skyldsatt til 2 skinn. Den ble bygslet første gang i 1662 av Henrik Mikkelsen.

Da brukes gardsnavnet Sønsteby, mens i manntallet fra mai 1664 står eiendommen bare under navnet "Henrik Mikkelsen Finne". Denne Sønsteby-garden var altså også finneboplass.

I november 1664 er det kommet ny bruker til sistnevnte Sønsteby-gard. Han oppgis å hete Jakob "Syversen" med alder 30 år. I samme manntall finner vi Jakob Brun under navnet Jakob Olsen Sønsteby, med alder 40 år. Jakob Olsen er oppført med en sønn, Mikkel Jakobsen på 15 år, og dermed er det helt sikker at det dreier seg om Jakob Brun. Alderen virker rimeligere enn den som er oppgitt i finnemanntallet.

De to finnene Jakob på Sønsteby-garder

Jakob "Syversen" i 1664-manntallet er registrert i tingboka ihvertfall 2 ganger. Sakene viser at han egentlig hadde det mer typiske finske navnet Jakob Sigfridsen. Ellers er en sak 9. september 1670 nyttig.

Da er det strid om grenser mellom Jakob Sigfridsens Sønsteby-gard og "Prestebolets tilliggende seterbolds skog og mark". Det kommer fram at det ikke finnes noe "skjelle og dele" mellom eiendommene. Nå skal det settes opp grensegjerde "like fra den elv, som adskiller Skreppens og Sønstebys eiendeler, etter den bekk som går like opp mot øst til Stormyren der Sangnes' eiendeler begynner." Såvidt jeg kan skjønne er denne grensedragningen blitt stående fram til i dag.

Saken plasserer Jakob Sigfridsen sikkert på et "nordre" Sønsteby, mens Jakob Olsen Brun drev nabogarden, det

vi kan kalle "søndre" Sønsteby. Skylda på tilsammen 4 skinn er Sønstebys samlede skyld også i nyere tid. Sønsteby var krongods.

I saken 1670 kalles Jakob Sigfridsen oftest bare Jakob "Finde". Det var med andre ord to finner ved navn Jakob samtidig på de to Sønsteby-gardene. Et problem oppstår gjennom dette. Skal vi lete etter Jakob Bruns hittil ukjente døtre, så vil vi vel neppe kunne skille hans Jakobs-døtre i Eina-området fra mulige døtre til Jakob Sigfridsen?

Det interessante fenomenet med to finner Jakob på to Sønsteby-garder samtidig, maner oss ihvertfall til forsiktighet og grundighet når vi skal tolke kildene slektshistorisk.

Jakob Sigfridsen Sønstebys slekt

Når vi behandler Jakob Sigfridsen, må vi nevne at han etter navnet sannsynligvis er sønn av finnen Sigfrid Jakobsen. Han er vel den finnen på Toten vi har mest stoff omkring fordi han gjentagne ganger kom på kant med loven. For det første belå han "Helge Finde Røstø", og Helga Finne-røstø var "ektemanns hustru". Dernest ble han fengslet etter å ha knivstukket sin svoger, finnen Paul Andersen Heksum. Men han klarte å rømme fra fengslet og komme seg til Sverige.

Men Sigfrid Jakobsen dristet seg til å komme tilbake til Toten, og i april 1667 ble han trukket for retten etter "selv femte (altså sammen med fire andre) være hit til Rognstad på Toten, gjestgivergård, i vinter ankommen, med seg førende underst i sin kones slede nye rifle børser, alle skarpe ladet med fengkrutt på." I tillegg til de tidligere anklagepunkter blir han også tiltalt for å ha stjålet ei rødbleset merr, samt å ha hogget rompa av hesten til Peder Hågård fordi han ikke ville selge den.

Sigfrid Jakobsen ble dømt til livsvarig straffearbeid på Bremerholm. Dommen falt på en lørdag. Under gudstjenesten på søndag klarte Sigfrid igjen å rømme fra arresten på lensmannsgarden Serstad (Seierstad), og mer har jeg ikke funnet ut om hans videre skjebne. Kanskje ble han aldri fanget igjen.

Sigfrid Jakobsen var altså gift og hadde en svoger Paul Andersen på Heksum. Svogeren hadde vært i Norge i 18 år da han også ble dømt til livsvarig straffearbeid på Bremerholm i juli 1667 på grunn av at han hadde hjulpet svogeren med flukten fra fengslet og «hans grove tale». Paul Andersen, født ca. 1616, var altså bruker av en Heksum-gard. Han var gift med Ellen (Eline) Jakobsdatter, som dermed er Sigfrid Jakobsens søster.

Etter at mannen er fengslet, den 16. august 1667, søker hun om Hans Majestets beskyttelse mot «ytterligere overlast fra fogden og lensmannen på Toten» samt at mannen må slippe fri fra fengselet. Men Ellen Jakobsdatter ble dømt til landsforvisning 31. oktober 1667 fordi hun ikke hadde holdt seg til en dom fra 1653 om at de løse skogfinnene måtte forlate landet. Tydeligvis hadde denne dommen sammenheng med at hun og tidligere mannen var kommet på kant med den lokale øvrighet, for mellom 1653 og 1667 hadde hun jo bodd trygt på Toten.

Sigfrid er sannsynligvis identisk med «Sigfrid Heksum finne» som betalte skatt i 1652. Vi finner «Store Sigfrid på Finnerøste» i samme skattemanntall. Begge disse finnene er nevnt i en oversikt over skogfinner på Toten i 1653, som Sigfrid Jakobsen og Sigfrid Andersen. Helga Finnerøste, som Sigfrid Jakobsen belå, kan ha vært kona til Sigfrid Andersen Finnerøste. Eiendommen Finnerøste («finnerydningssted») lå for øvrig under garden Morterud, og allerede i løpet av 1652 ble en Mikkell oppsitter her. Sigfrid Andersen finner vi igjen som husmann under Blili i manntallene fra 1664 og 1666. Han var født ca. 1626 og hadde en sønn Anders, født ca. 1661. Denne sønnen Anders Sigfridsen har skapt problemer i Toten Museums slektsarkiv, men dette skal jeg ta opp i en annen artikkel.

I finnemanntallet 1686 finner vi en Lars Brennseter, ca. 40 år, som oppgir å være født på Heksum med finsk far. Han skulle man da tro enten var sønn av Sigfrid Jakobsen eller helst av Paul Andersen. Men da "Brennseter eller Garsjøstranden" blir skyldsatt i 1713, forteller Johannes at faren Lars Pedersen bygslet eiendommen til rydning i 1678. Lars Pedersen Brennseter var forøvrig gift med ei finsk kvinne og hadde 2 sønner, Johannes på 9 år og Ole på 4 år, og 4 døtre i 1686. Hvis vi da igjen ser på

oversikten over skogfinner på Toten i 1653, finner vi en Peder - Peder Jakobsen. Han var rimeligvis far til Lars Pedersen og bosatt på Heksum ihvertfall mot slutten av 1640-åra. Videre er det en rimelig gjetning at han var bror til Sigfrid Jakobsen»

Slektsproblemene på Sønsteby

De fleste som har jobbet med Jakob Bruns slekt har benyttet arkivet på Toten Museum. Her har det dessverre skjedd en glipp ved registreringen av skifter for mange år tilbake, idet skiftekort for Sønsteby i 1713 og 1723 mangler i gardspakkene og dermed ikke er blitt med på familieskjemaene. Erling Bolstad hadde sett på skifteregistreringene på Statsarkivet, Hamar, og gjorde meg oppmerksom på forholdet. Hittil har jeg funnet fram til 16 skifter fra Eina som ikke er kommet med, så akkurat for dette området har registreringen vært mangelfull.

Det ble holdt skifte etter Berte Jakobsdatter Sønsteby den 30. januar 1713. Da får vi greie på hennes 6 barn i ekteskap med Elling Andersen. Det er bare det at da skiftet etter Elling Andersen blir holdt 18. august 1722, viser det seg at han hadde 11 barn tilsammen. Elling hadde altså 5 barn fra et tidligere ekteskap. Dermed er det langt fra bare å plassere Ellingssønner og Ellingsdøtre fra Sønstby som etterkommere av Jakob Brun, slik det gjerne er gjort hittil.

Hvor Elling var fra er uvisst. Den eneste mulige Elling Andersen i 1666-manntallet bodde på Heksum og var 7 år. Men aldersoppgaven ved Ellings død angir at han var født ca. 1637, og om det er for mye, er det neppe ca. 22 år galt. Dessuten umuliggjør alderen til de eldste barna en identitet her. Elling bodde altså utenfor Toten i 1666 hvis manntallet er fullstendig.

Skiftene gir gode opplysninger, og supplert med enkelte oppslag i slektsarkivet, får vi følgende:

Elling Andersen, ca. 1637-1722, bruker Sønsteby gift 1 med ? Jakobsdatter?

Barn:

1. Anne, f. ca. 1671, g. 1709 m. Søren Kristensen, bruker Sund
2. Marte, g.m. Iver, bruker Kjos, Brandbu
3. Berte, f. ca. 1676, g. 1698 m. Isak Jakobsen, bruker Hom, Nordre Land
4. Jakob, f. ca. 1678, g. 1724 m. Margrete Jonsdatter, bruker Sønsteby
5. Ingeborg, f. ca. 1682, g. 1 1706 m. Nils Kristensen, bruker Sivesind, g. 2 1715 m. Erik Olsen, bruker Sivesind

Elling g. 2 m. Berte Jakobsdatter, ca. 1659 - 1713

Barn:

1. Jonas, f. ca. 1690, g. 1717 m. Berte Paulsdatter, bruker Sivesind
2. Anders, f. ca. 1693, g. 1720 m. Marte Tomasdatter, bruker Sønsteby, senere Møkenes
3. Mari, f. ca. 1695, g. 1722 m. Peder Mikkelsen Sivesind, bruker Sønsteby
4. Jakob, døpt 1697, g. 1729 m. Johanne Paulsdatter Lille Gran, bruker Sønsteby
5. Malene, døpt 1700, g. 1734 m. Torsten Embretsen Strande, bosatt Bjørnsløkken under Strande
6. Berte, døpt 1705, g. 1735 m. Iver Embretsen, bruker Strande

Siden det er snakk om 11 gifte Ellings-barn, er det forståelig at interessen for Jakob Brun er stor bare ut fra dette materialet. Her er det mange nålevende etterkommere.

Men var Berte Jakobsdatter datter til Jakob Brun, og hva med barna i første ekteskap?

Elling Andersen kjøpte hele Sønsteby i 1696, altså begge Jakob-finnenenes bruk. Så deles garden igjen, helst i samsvar med den opprinnelige delingen, da den eldste Jakob Ellingsen solgte halvparten til sin yngre bror Jakob Ellingsen i 1722. Vi ser derfor at to brødre Jakob-er var oppsittere og eiere ved matrikkelarbeidet i 1723. Forøvrig skjedde det en del salg her utover 1700-tallet, og den ene Sønsteby-garden deles snart videre i to.

Mikkel Jakobsen Sønsteby var lenge hjemme hos faren ifølge finnemanntallet, og vi ser at Mikkel erstattet en

Jakob på Sønsteby fra 1672. Mikkell er riktignok ført som bruker til ca. 1690, men ved skatteinnkreving var det fra statens side ikke så interessant å holde rede på brukerne, bare pengene kom inn. Om en bruker døde eller flyttet, kan han føres opp som bruker i skattematene i mange år etterpå.

Den andre Jakob på Sønsteby ble også erstattet i begynnelsen av 1670-åra av ny bruker - Elling. Da Elling Andersen ble anklaget i 1676 for å ha hugget bråter "udi prestebolens setermark", la han fram forliket om grensa fra 9. september 1670 mellom Jakob Sigfridsen og presten. Elling Andersen overtok altså først Jakob Sigfridsens Sønsteby-gard. Dette skjedde vidare omkring det tidspunkt da hans eldste barn som vokste opp ble født. Først i sitt annet ekteskap tok Elling Andersen over bruken av den andre Sønsteby-garden.

Siden den eneste sønnen i første ekteskap het Jakob, virker det temmelig sannsynlig at Ellings første kone var en datter til Jakob Sigfridsen. Hennes yngste barn ble født ca. 1682. Det er kronologisk rimelig at Elling var gift igjen med Berte Jakobsdatter da finnemantallet ble tatt opp i 1686.

Men kronologien blir litt stram. Jakob Sigfridsen skal være født ca. 1634, og han skulle ha et barnebarn født ca. 1671. Mellom der ligger det bare ca. 37 år. Nå er tydelig mantallene preget av runde tall - 30 år, 40 år o.s.v. Jakob kan godt ha vært noen år eldre enn 30 i 1664. Men uansett fikk han den eventuelle datteren sin som ganske ung, og hun igjen giftet seg ganske ung, f.eks. ved ca. 20 års alder for begge, hvis dette skal gå.

Døtrene til Jakob Olsen Brun

Ved skiftet etter Berte i 1713 er formynderen for barna "Kristen Sangnes som har deres salige mors søster til ekte." Kristen Hansen Sangnes var gift med Anne Jakobsdatter. Etter begravellesinnføringen var Anne født ca. 1665, men siden hun fikk barn til og med 1721, er hun nok ikke født før ca. 1675.

Kristen Hansen, bruker Sangnes, f. ca. 1671, begr. 1743 g. m. (ikke funnet viet på Toten) Anne Jakobsdatter, f. ca. 1675, begr. 1744.

Barn:

1. Hans, døpt 1701, begr. 1701

2. Jakob, døpt 1703, begr. 1705
3. Hans, døpt 1705, begr. 1705
4. Malene, døpt 1706, begr. 1725
5. Berte, døpt 1708, begr. 1725
6. Marte, døpt 1710, begr. 1730
7. Margrete, dp 1713, g. 1731 m. Nils Olsen Heggernes, bruker Sangnes
8. Hans, døpt 1714
9. Johanne, døpt 1717, g. 1734 m. Ole Olsen Heggernes
10. Jakob, døpt 1721, begr. 1722

Her bør nevnes at det står "Berte Sønsteby)": Søchen" da Berte Jakobsdatter Sønsteby var fadder for Annes barn i 1708. Det samme har jeg funnet i flere kilder. Berte Jakobsdatter kalles f.eks. bare "Berte Søchen" som fadder en gang i 1697. Om dette er en måte å skille Sønsteby-gardene på, at den ene kanskje lå i "søkken", er jeg usikker på.

Jonsrud gir oss løsningen

Men Jakob Olsen Brun hadde døtre fra to ekteskap, og jeg begynte å lete etter aktuelle Jakobsdøtre i Eina-området. På østsida av Einafjorden ligger Jonsrud, og her bodde det flere aktuelle Jakobsdøtre som måtte antas å være søstre. Videre eksisterte det innbyrdes fadderforhold med Sønsteby- og Sangnes-familien.

I tillegg har vi de spesielle navneforholdene på garden Jonsrud. Den lå som ødegård under Sund gjennom det meste av 1600-tallet. I 1707 kjøpte Morten Larsen eiendommen, og da kalles den "Synsteby". Faktisk så kalles Jonsrud for Sønsteby i en 100-årsperiode fram til tidlig 1800-tall. "Sønsteby eller Jonsrud" er den vanlige betegnelsen i kildene, f.eks. så sent som matrikkelen 1803-04, og brukes bare ett navn, er det helst Sønsteby.

Så kan en spørre hvorfor en eiendom som egentlig het Jonsrud og til slutt fikk sitt opprinnelige navn som enenavn, i en periode skulle kalles Sønsteby. Sønsteby ga ingen mening her ca. 1700, fordi endelsen -by, som betyr gard, gikk ut av språket i sin opprinnelige betydning i tidlig

middelalder. Her må navnet være et såkalt oppkallellesnavn, og slike er det mange av. Da er det svært nærliggende å tenke seg at det var Jakobsdøtrene som hadde kalt opp eiendommen etter garden de var fra, eventuelt at faren døde her.

Men fordi det var flere enn to Jakobsdøtre knyttet til Jonsrud, så jeg i første omgang bort fra disse som døtre til Jakob Olsen Brun. Men så fant jeg tilfeldigvis i skifteprotokollen som det 16. ikke-registrerte skifte fra Eina i vårt arkiv skiftet etter Magnild Monsdatter Jonsrud 4. oktober 1723.

Magnild var gift 2. gang med Morten Larsen, som altså hadde kjøpt Jonsrud i 1707. I dette ekteskapet hadde hun ingen barn. Magnild er oppgitt å være 80 år ved begravelsen i 1723, så noe barn i annet ekteskap var heller ikke å forvente.

Men hun hadde følgende barn med "hennes første sal. mann Jakob Olsen Jonsrud":

1. Kari Jakobsdatter, etterlatt seg 2 sønner og 5 døtre
2. Anne Jakobsdatter, gm Jonas Odden
3. Berte Jakobsdatter, gm Nils Fæstad
4. Kari Jakobsdatter, gm Johannes Grefsrud.

Dermed har vi fått et sikkert belegg for barna til Jakob Olsen Brun fra hans 2. ekteskap og forklaringen på hvorfor Jonsrud endret navn til Sønsteby. Jakob bodde fremdeles på Sønsteby på vestsida av Einafjorden i 1686, fordi han bodde på den garden han bygslet som krongods. Jonsrud hadde samme totale skyld som Sønsteby, 4 skinn, men var kirkegods. Først etter 1686 ble han altså gjenrydningsmann på Jonsrud.

Jakob Olsen Brun fikk altså to døtre i sitt annet ekteskap etter at finnemantallet i 1686 var tatt opp, og i tillegg var det to helsøsken med samme navn - Kari. Den ene, den yngste, kan være oppkalt etter mormora Kari Lauritsdatter, gm Mons Lauritsen, bruker Røise, skifte 2. november 1667. Den eldste kan være oppkalt etter Jakob Bruns første kone, slik skikken var.

Data omkring de 4 barna fra Jakob Olsens 2. ekteskap kan kompletteres fra slektsarkivet, og vi får følgende:

1. Torsten Knutsen Flogarden Sivesind, f. ca. 1663, begr. 1705 g.m. Kari Jakobsdatter den eldre, død innen 1723

Barn:

1. Berte, nevnes som "fosterdatter" til besteforeldrene på Jonsrud i 1723. Berte g. 1728 m. Paul Nilsen (de hadde barna Kristen, Jørgen og Ole, se skiftet etter Paul i Bjørnerudstuen 28. mars 1735)

2. Johannes, f. ca. 1691, g. 1723 m. Berte Siversdatter Dystestuen, bosatt plassen Grumheten under Dyste

3. Ole, f.ca. 1692, begr. 1705

4. Kirsten, døpt 1695

5. Jakob, døpt 1697

6. Datter, navn mangler i skiftet

7. Datter, navn mangler i skiftet

8. Marta, døpt 1703

Bosted Prestseter 1695-97, bosatt utenfor Toten noen år, Jonsrud 1703-08. Berte var bosatt på Jonsrud som fadder i 1708.

2. Jonas Olsen (Torgunrud ved vielsen)

g. 1708 m. Anne Jakobsdatter

Barn:

1. Ole, døpt 1708

2. Kari, døpt 1714

3. Marte, døpt 1716

4. Jakob, døpt 1723

Bosted Jonsrudodden 1708-23. Jonas var formynder for de umyndige barna til Kari Jakobsdatter den eldre.

3. Nils Jakobsen Fæstad, f. ca. 1678, begr. 1740, skifte Fæstad 31. mai 1740

g. 1715 m. Berte Jakobsdatter

Barn:

1. Jakob, dp 1713, begr. 1713

2. Margrete, dp 1716, begr. 1718

3. Jakob, dp 1719, g. 1740 m. Johanne Olsdatter, bruker Fæstad

4. Kari, dp 1721
5. Marte (Margrete), dp 1724
6. Johanne, dp 1726

4. Johannes Hansen Sangnes, bruker av Grefsrud
g. 1713 m. Kari Jakobsdatter

Barn:

1. Hans, dp 1714, g. 1739 m. Mari Nilsdatter Lille Hegernes
nordre
2. Magnild, dp 1716
3. Jakob, dp 1719, begr. 1721
4. Jakob (tvilling), dp 1721
5. Jørgen (tvilling), dp 1721, begr. 1722
6. Berte, dp 1724
7. Malene, dp 1728
8. Margrete, dp 1730

De to yngste døtrene er altså født etter at finnemanntallet ble tatt opp 1. mars 1686, men temmelig sikkert ikke lenge etterpå. Alder ved begravelse gir som vanlig for høy alder. De fikk som vi ser barn til henholdsvis 1726 og 1730. Den eldste Kari Jakobsdatter er nok født ca. 1670. Mora Magnild skal være født ca. 1643, erfaringsvis da noen år senere, slik at det passer bra at barna er født ca. 1670-90.

Hva så med døtrene fra Jakob Bruns 1. ekteskap?

Døtrene til Jakob Brun fra første ekteskap må være født før 1670 ut fra alderen på barna i 2. ekteskap. I tillegg forteller han sjøl i 1686 at de da var gift med nordmenn og bosatt i sognet. Dermed kan ikke Berte Jakobsdatter Sønsteby være datter til Jakob Olsen Brun. Hennes sikre søster Anne Jakobsdatter Sangnes kan som nevnt ovenfor ikke være født stort før 1675, og kan heller ikke ha vært gift i 1686. Disse søstrene blir altså stående med en foreløpig ukjent far. Siden Anne ble gift med en fra Eina, men ikke er viet på Toten, er søstrene kanskje utenbygds fra. Forbindelsene til Hadeland var spesielt mange på vestsida av Einafjorden, og det var også slektsforbindelser med Land. Men en skal ikke se helt bort fra at søstrene var døtre av Jakob Sigfridsen Sønsteby.

Har vi så noen mulige Jakobsdøtre fra Jakob Bruns første ekteskap. Ja, på Dotset på vestsida av Einafjorden har vi følgende familie:

Hans Pedersen, f. ca. 1662, begr. 1730

g.m. Dorte/Dordi Jakobsdatter, f. ca. 1657, begr. 1732

Barn:

1. Jørgen, dp 1695, gm Anne Jensdatter, bruker Dotset
2. Ragnhild, dp 1698, g. 1722. m. Nils Andersen, bruker Jutulrud
3. Jakob (Ole ved dåpen), dp 1700, g. 1733 m. Anne Embrets-datter, bruker Dotset
4. Peder, dp 1702, begr. 1711
5. Jens, dp 1705, begr. 1705
6. Jens, dp 1707, g. 1736 m. Kari Nilsdatter, bruker Store Amlien
7. Hans, dp 1710, g. 1734 m. Johanne Andersdatter, bruker Jonsrud

På Dotset døde Ingrid Jakobsdatter, f. ca. 1665, i 1725.

Hun må antas å være søster til Dorte eller Dordi Jakobsdatter. Videre er de i passende alder til å være døtre av Jakob Olsen Brun fra hans 1. ekteskap. Men noe ekteskap for Ingrid Jakobsdatter kjenner vi ikke til, så dette settes bare fram som en mulighet.

Dermed er noe av de foreløpige resultatene av arbeidet med bygdeboka for Eina presentert. Det viser forhåpentligvis nytten av å arbeide med større områder under ett. I dette tilfelle er konklusjonene sikkert overraskende for de som har arbeidet med Sønsteby-slekta og Jakob Brun - også for meg i forhold til hva jeg trodde i begynnelsen av arbeidet med disse slektsforholdene.

Glasspusterslekten Wendt

Av Arne Brorson, Jevnaker.

Det er noe usikkert når den første Wendt kom til Norge for å lage glass, men i statsarkivar G. E. Christensens bokverk om "De gamle privilegerte norske glassverker og Christiania Glasmagasin" utgitt til Glasmagasinet 200 års jubileum i 1939 heter det i bind III på side 13 at blant de fagfolk som i 1765 ble overført fra Aas grønne glasshytte til Hadeland var også pottbaker og buteljemaker Wendt. Men fornavn er ikke nevnt, men det er nærliggende å tro at det må ha vært Peter Wendt f. ca. 1748.

Han har i såfall ikke vært mer enn 17-18 år da han kom til Hadeland, men det var ikke uvanlig på den tiden at man var utlært fagarbeider i en slik alder. Barna begynte jo i glasshytta allerede i 6 års alderen, som hjelpearbeidere, og det var ikke sjelden at de var avansert til fagarbeidere før konfirmasjonen. Ihvertfall er Peter Wendt den første vi kjenner fornavn på.

Da Skattmester Schimmelmanss glassverk eller Hurum Glasværk i Svelvik stod ferdig til drift i 1781, ble en del arbeidere overført dit fra Hadeland, og blant dem må vi formode at også Peter Wendt har vært med. I 1781 fikk han i Hurum sønnen Johann Friedrich med sin hustru Anna Catarina. Peter må imidlertid ha vært gift før, for han hadde også datteren Catharina Sophia f. 1769, sønnen Johann Jørgen f. 1776 og sønnen Christian f. 1779. Hva deres mor het, vites ikke.

Peters hustru Anna Catarina døde 8/5 1783 23 år gammel og Peter fulgte henne i graven 2/8 1783. Deres sønn Johann Friederich døde 15/2 1784. Peter var angivelig 35 år da han døde. Men de tre første barna levet, og siden ihvertfall guttene var mindrearige, måtte noen ta seg av dem siden de ble foreldreløse. Om dette skriver Henriette Wilhelmine Wendt som var gift med Johann Jørgen Wendt sønn Jørgen Anton:

"Familiene Wendt stammer fra Tyskland. Af eieren av Laurvigs Glasværk, Cappelen, blev en Wendt (Peter) ansat ved dette Værk, men døde kort efter og efterlod sig 2 mindreaarige Sønner. Disse blev opdragne ved fru Cappelens Hjælp og oplærte i Glasmagerfaget. Den ene forblev i Laurvig

og den Anden kom til Hadelands Glasværk. Han ble gift med en Pige fra Gaarden Sørum som skulde nedstamme fra Sigurd Syr..."

Nå inneholder nok denne overlevering fra fru Wendt en del feil, men selve hendelsen er nok riktig. Hun har forvekslet Svelvigen (Hurum Glasværk) med Laurvigen, og Cappelen var ikke eier av glassverket, men han eide grunnen det lå på. Jeg har forsøkt å finne ut hvilken fru Cappelen dette kunne være, og tror å ha funnet den rette.

Da Peter Wendt og hans hustru døde, bodde justisråd Blom på Hof (Hov) gård. Han hadde en datter Anna Margrethe f. 8/8 1765. Hun ble 14/10 1788 gift med Gabriel von Cappelen og det var de som ble boende på gården. Den unge Anna Margrethe kjente sikkert til den tragedie som inntraff for de unge Wendt-guttene og med sitt gode hjertelag er det nok hun som har tatt seg av dem og sørget for at de ble opplært i glassmakerfaget. Jeg har hentet følgende fra E. A. Thomles bok "Familien von Cappelen i Norge og Danmark" side 127:

"Anna Margrethe v. Cappelen er bisatt i det Huitfeldske gravkapell ved Hurum kirke og kisten har denne innskrift: "Naar en voldsom Sygdom martrer Legemet/naar al menneskelig Hjælp forgjæves anvendes til dens Helbredelse/, da er Døden alene den hulde Engel som ender al Kummer/som skjænker den smertefulde Lidende den længe forønskede Hjælp,/saaledes var Døden/for Madame ANNA MARGRETHE v. CAPPELEN fød Blom/som indgik til Fredens evige Hjem d. 6. Febr. 1810./ Hun kom til Verden d. 8. Augusti 1765/blev gift d. 14. Martti 1788 med Hr. G. von Cappelen, som med en Søn, en velsignet Frugt af deres lykkelige Ægteskab,/savner den bedste Kone og den ømmeste Moder./ Dersom uskrømtet Høyagtelse for Religion og Dyd/ Oprigtig, trofast Kjærlighed mod sin Egtefælle/redelig ufortrøden Iver i de huuslige og moderlige Pligters Opfyldelse/ samt Kjærlighed til sine Medmennesker og huld, virksom Deltagelse/ i alle Lidendes Nød-/Dersom blid Tilfredshed og nøisom stille Hengivenhed i Forsynets Villie/Taknemlighed i Medgang, Taalmodighed i Lidelse,/ ere Dyde, som give Adkomst til Menneskers Agtelse og Kjærlighed/ saa var den salig Afdøde en saare agt- og elskværdig Kone./ Roe og Velsignelse hvile over hendes Been."

Det er ikke vanskelig å tenke seg at et menneske med slik en attest har fattet omsorg for de unge Wendt-guttene og hjulpet dem fram. Johann Jørgen Wendt kom i 1790 til Hadelands Glassverk som en habil glassblåser, pottemaker og kompositør. Christian Wendt ble på glassverket i Hurum som glassblåser og mester inntil han i 1823 med familie flyttet til Danmark hvor han ble hyttemester ved det nystartede Holmegaard Glasværk. Han har hatt en rekke etterkommere i glassmakerfaget i Danmark, og har fremdeles etterkommere i landet.

Johann Jørgen Wendt ble, som nevnt av fru Henriette, gift med en pike fra Sørum (i Gran). Hun var datter av verkets smed Jonas Thorsen Sørum. De hadde mange barn. Deres eldste datter ble gift med Johannes Iversen, sønn av Iver Hansen Western. De bodde en tid på gården Kittelsby på Ringerike som Johann Jørgen Wendt hadde kjøpt av Lars Anders Hammer, daværende forvalter ved Hadelands Glassverk.

Da Hadelands Glassverk i 1824 gikk over til nye eiere, var disse snare til å sikre seg Johann Jørgen Wendts fortsatte tjeneste ved Hadelands Glassverk. I følge kontrakt av 28/7 1824 ble JJW innrømmet en rekke fordeler. Blant annet skulle han når driften var innstillet, beholde sin mesterlønn + vanlige wartpenger. Dersom han skulle bli uskikket til glassmakerarbeide på grunn av sykdom eller alder, skulle han fremdeles beholde sin mesterlønn i tillegg til det han kunne tjene ved annet arbeide, og ved hans eventuelle død skulle enken beholde 3/4 av hans mesterlønn.

Johann Jørgen Wendt så seg i stand til å koste utdanning på flere av barna, og jentene ble bra gift, den eldste, som nevnt, med Johannes Iversen som senere overtok Kinge gård og som ble opphav til en rekke kjente personer, prester, lærere osv. Yngste sønn, Jørgen Anton studerte juss i Kirstiania. Han ble gift med Henriette Wilhelmine Kjeldsen og har en rekke etterkommere hvorav flere advokater, leger, offiserer m.m. En gren av Kingefolket kjøpte Heier i Lunner, og slekten bor fremdeles på gården.

Det ville føre for vidt her å komme inn på alle forgreninger av slekten, men om noen skulle være interessert i nærmere opplysninger så finnes et sett av mitt slektsregister hos Vestoppland Slekthistorielag, likesom jeg selv kan gi nærmere data.

Den gamle slekt på Hov i Biri

Av Halvard Oudenstad

Biri-Snertingdal Bygdebok går ut fra som helt sikkert at den Marthe Knudsdatter, som var gift med Svend Thorsen fra øvre Nøss i Snertingdal, var etterkommer av lensmann Laurits Baardsen Hov (død 1665), sønn av sogneprest i Biri Baard Nielsen (1572-1634). Men dette viser seg å være feil.

Den Marthe Knudsdatter (1677-1746) som Svend Thorsen Nøss (1669-1745) ble gift med var fra Sem. Hun var datter av Knut Amundsen fra Rindal i Fåberg, død på Sem i 1688, og Kari Arnesdatter Sem, død 1683. Kari Arnesdatters far var Arne Olufsen fra Mustad i Vardal, sønn av lensmann Ole Michelsen Mustad (1580-1668). Arne Olufsen f. 1621 overtok Sem da han giftet seg med Marthe Olufsdatter Sem som er nevnt som enke i 1647. Han var en tid lensmann i Biri og døde i 1671. (Disse opplysninger om Marthe Knudsdatter Sem (Hov) er hentet fra en artikkel om Sem i Biri av sogneprest B. O. Stuve i Hedmark Slekthistorielags Tidsskrift bind V hefte 9-10 side 258.

Forbindelsen med den gamle slekt på Hov går således ikke gjennom Marthe Knudsdatter, men det er ikke usannsynlig at Svend Thorsen Nøss hadde slektsrøtter i Hov. Hans far var Thor Jensen Nøss (1630-76) som ifølge bygdeboka er antatt å være sønn av Jens Hansen Ringnes i Stange, som bl.a. var eier av øvre Nøss, men det er heller ikke riktig.

Et skifte på Aasen øvre i Ringsaker i 1714, offentliggjort i Hedmark Slekthistorielags Tidsskrift bind VI hefte 2 s. 54 flg. viser at Thor Jensen Nøss's far var Jens Bratberg. Hvis far igjen var Thor (Lauritsen) Rolid som var bruker på Rolid til omkring 1615. I 1615 nevnes Jens som bruker på Rolid sammen med sin bror Laurits, men fra 1622-37 nevnes Jens som bruker på Bratberg og eier av 1 hud i Bratberg og 1 hud i Wang øde. (Det samme som Oluf hadde i Bratberg fra 1612—20).

Jens Thorsen Rolid (Bratberg) var gift med Aase Larsdatter, som sikkert var datter av Laurits Bratberg, nevnt som lensmann i Biri i 1591. Laurits Bratberg var antagelig gift med en datter av Oluf Hoff som er nevnt som bruker på Hov i 1561 og Gjødalen nevnt 1594-1612.

B. O. Stuve har i Hedmark Slekthistorielags Jubileumsskrift 1964 fremsatt en hypotese om at sogneprest Baard Nielsens hustru, Eline Lauritsdatter, var datter av Laurits Bratberg og en datter av Oluf Hoff. Han begrunner dette bl.a. med at når hennes sønn Laurits Baardsen i en så ung alder (ca. 20 år) var blitt bruker på Hov så måtte det skyldes slektskap mellom Laurits og eldre brukere på Hov, da hans kone, Karen Pedersdatter Stuves slekt ingen tilknytning hadde til Hov, og han ble dessuten først gift lenge etter at han er nevnt som bruker på Hov i 1626. Deres eldste sønn Baard er født i 1646.

Oluf Hoff hadde en datter Eline som ble gift med Gunder Skouestad i Vardal og døde i barselseng i september 1576. Det ville da ha ligget nær at en mulig søster hadde kalt henne opp i en datter. Eline Lauritsdatters datter, Magnhild Baardsdatter, som ble gift med Ole Amundsen Baaberg, som omkring 1640 ble bruker på Bratberg, kalte sin eldste datter for Gjòa, så navnelikheten med kvinnene på Hov er der.

Svend Thorsen Nøss var blitt gift med Marthe Knudsdatter Sem og bodde på Hov den 2/11 1698 da skifte etter Amund Knudsen Sem ble holdt på Hov. Som arvinger nevnes avdødes søsken: 1. Arne Krageberg f. 1675, 2. Marthe Knudsdatter f. 1677 g.m. Svend Hoff, 3. Anne Knudsdatter f. 1679 g.m. Amund Lunde, 4. Elly f. 1681, ugift. (Han er den senere Elling Knudsen Lunde, som ble gift med Anne Jensdatter Nøss, Svend Hoff's brordatter).

Baard Lauritsen Hoff f. 1646 var død da skiftet etter ham ble holdt 9/4 1698. Svend Thorsen har antagelig overtatt bruken av den halve delen av Hov på dette tidspunktet. Som bruker av den andre halve delen finner en senere Thomas Olsen Hoff, som var gift med Baard Lauritsens datter Magnhild.

Det har blant genealoger vært en stor interesse for Eline Lauritsdatters avstamning. Hypotesen om at Baard Nielsens hustru skulle være datter av Laurits Bratberg er, etter min mening, styrket ved det faktum at Svend Thorsen Nøss, som beviselig er hans datters sønnesønn opptrer på arenaen på Hov ca. 70 år etter at Eline Lauritsdatters sønn Baard i en ung alder er kommet til Hov, på et tidspunkt da det ikke har vært noen voksne barn etter den forrige bruker til å overta driften av gården, på samme måte som Eline Lauritsdatters datter Magnhild og hennes mann overtok som brukere på

Bratberg i Svend Thorsen Hovs far, Tore Jensens, umyndige år, etter farens død omkring 1640.

Svend Thorsen Hov var antagelig også beslektet med lensmann Laurits Melby (1603-77). Av domsavsigelsen i en odelssak som Svend Hov og Elling Nøss hadde anlagt mot lensmann Nils Melby i 1727 om Wang ødegård heter det: "Citanterne Svend Hofs Fader og Elling Nosses hustrues Fader-Fader, Tor Jensen med Søster Gurj Jensdatters Mand Iver Tømbt, og Moder Aase Larsdatter, har tid og anden oppebaaret adskillige Penge Summer og Undsetning af deres Blods Forvandte, Contra Citantens Forfader Lars Melbye efter Pantebrevs formeld af 29 Martj 1641 - 3 October 1645 - 3 Septemberg 1657 og 8 Ap. 1662, huorefter hand, og hans Arvinge dog ike anderledes end et brugelig Pant for Summernis Rendte, dog imod Skatternes tilsvær og Ødegaardens Forbedring ved Skadesløs udløsning". - Hvorledes slektskapet var, er ikke godt å vite.

Laurits Olufsen Melbys foreldre, Oluf Pedersen og Ingrid Lauritsdatter Melby, bosatte seg på gården Tømt på Hadeland da de hadde overlatt Melby til Laurits omkring 1631. Og vi vet at Guri Jensdatter Bratbergs mann, Iver Tømt, var bruker (leilending) på Tømt i 1664, så det var kanskje slektskap med Ingrid Lauritsdatter som var av den gamle Melbyslekt.

Om missalet fra Vardal

Undertegnede har med interesse lest Tormod Grønlands bemerkninger til et par punkter i min artikkel om missalet fra Vardal.

Tormod Grønland hevder at sokneprest Niels Vegle kan mene Alm i Fjeldsmarken på Toten når han forteller om Haluad Alms død. Vegle kan ha lært å kjenne familien der på veg til sin svigerfar som var prest på Toten og bruker latin p.g.a. kjært kjennskap til dem.

Mot dette kan det innvendes at siden Vegle ikke stedfester den Alm-gården han nevner, er det rimelig at han mener Alm i Vardal, hans egen menighet. Garden Alm ligger ikke langt fra Vardal kirke, heller ikke så langt fra prestegården, og Haluad har nok vært prestens gode venn og nabo. Kanskje han nettopp derfor - som jeg også påpekte i min artikkel - har "æret" ham med latin.

I sine bemerkninger nevner Tormod Grønland dødsfall jeg ikke har tatt med i min artikkel. Det er Jacob Brun på Totens død 4. februar 1579 og: 5 februar 1579: "filia Haluardi Alm abiit", som betyr "Haluard Alms datter døde". Grønland mener at dette må være en datter til Haluard Alm på Toten siden hun er nevnt i nær sammenheng med Jacob Brun, men mens Jacob Bruns død er stedfestet til Toten, er Haluard Alms datter uten adresse. Det kan være at Niels Vegle har funnet det unødvendig å stedfeste henne, fordi hun tilhørte hans menighet i Vardal.

Det lyder ellers sannsynlig, det som Grønland fører fram om Niels Vegles mulige kjennskap til familien Alm i Fjeldsmarken. En god innvending er også Grønlands påpeking av at det (i Vardal-boka) ikke er spor etter noen Haluard Alm, men er det riktig at de omdiskuterte dødsfall hører hjemme i Vardal, må en ha lov å si at Niels Vegle har dokumentert ham.

Nå har undertegnede kontaktet Pål Gihle, som har meget godt kjennskap til Alm-slekten i Fjeldsmarken. Gihle opplyser at en Halvor Alm levde ved et skifte i 1623, "og kunne jo hete etter en farfar ved navn Halvor", skriver Pål Gihle, men: "Jeg tror ikke at den Haluard Alm som døde 9. mai 1583 var fra Alm i Fjeldsmarken, Vestre Toten". Noen begrunnelse for det nevner han ikke, men åpner likevel for den mulighet at det har levd en Halvor Alm i Fjeldsmarken omkring 1580. Kanskje det har vært en Haluard Alm i Vardal og en Halvor Alm på Toten?

Et annet punkt som Tormod Grønland spør om, er tilfellet av pest på Alm i 1584. Undertegnede tror bestemt at dette var på Alm i Vardal, ut fra den kjensgjerning at opplysningen gis foruten adresse. Vegle nevner også annet tilfelle av pest som han stedfester til Toten.

Det er uklart omkring Haluard Alm, men videre gransking må vel bringe lys over disse slektssammenhenger. Til slutt blir sikkert Tormod Grønland og undertegnede enige.

Hilsen Torstein Kvale, Gjøvik.

Innflytting til Toten

Avskrift fra kirkeboka.

1814

Ungk. Anders Olsen, 29 Aar, Nærer sig ved Bondearbeide, fra Hadeland.

Ungk. Christen Xstensen, 26 Aar, Soldat og nærer sig ved Bondearbeide, fra Hurdalen.

Gunild Evensdtr. 23 Aar, ved Bondearbeide, fra Land.

1815

Johannes Andersen Gaardsjøen, 24 Aar. Tjener paa Holstad. Fra Hurdahlen. Fribatt.M. No 19ten.

Hans Johnsen Dælin, 19 Aar. Tjener paa Lille Setne. Fra Gran, Hadeland.

Anders Hansen Teterudejer, 31 Aar. H:M: Jordbruger. Fra Hadeland.

Gulbrand Østensen og Marte Haagensdtr. Gaardebruger. Fra Stange paa Hedemarken.

Ingeborg Pedersdtr. 32 Aar. Nærer sig ved Bondearbeide. Fra Jevnager.

Pige Kjersti Halvorsdtr. 27 Aar. Tjener Fra Hurdalen.

Gulbrand Gulbrandsen og hustru Ragndi Gulbrandsdtr. Huusmand. Fra Gran.

Pige Marte Hansdtr. 28 år, tjener. Fra Land.

Hans Jensen Grinaker. 29 Aar. Inderst. Nærer sig ved Dag Arbeide. Fra Gran Hadeland.

Pige Marit Aslaksdtr. Balke. 28 Aar. Tjener. Fra Ødegaard i Vardahl.

Ungkar Lars Evensen 23 Aar. Lundhagen. Tjener. Fra Gran, Hadeland.

Pige Marte Iversdtr. Kyetlelsrudbakken. 25 Aar. Lundhagen. Tjener. Fra Gran.

1816

Anne Katt. Gunmundsdtr. 22 Aar. Huusholderske i Ekeren, fra Hurdalen.

Colbjørn Andersen. G. B. Sagnæs. Fra Ringeriget.

Live Olsdtr. Sangnæs. Fra Ringeriget.

Lars Nielsen Børrevolden. 34 Aar. Tjener. Fra Vang i Valders.

Siri Eriksdtr. 33 Aar. Tjener. Fra Jevnager, Hadeland.

1817

Ungkar Johannes Johnsen. 17 Aar, Tjener. Fra Lands Prestegjeld.

Petter Johansen og kone. 30 Aar. Huusmand Aas. Fra Hurdalen.

H. Magrethe Pedersdtr. 33 Aar (kone til Petter Johansen).

Ole Olsen Ramberg. 18 1/2 Aar. Dagleier. Fra Nes, Hedemark. Mandskab for Ramberg i Nummedalen.

Ungkar Gulbrand Halvorsen. 26 Aar. Tjener. Rogneby. Fra Ourdal søndre, Valders.

Pige Inge Amundsdr. 25 1/2 Aar. Tjener Fjørkingstad. Fra Hurdalen.

Ungkar Peder Hansen. 23 1/2 Aar. Tjener Dyren. Fra Hurdalen.

Pige Kari Svendsdr. 28 Aar. Tjener - Kiise. Fra Sigdal, Krydsherad Anex.

Pige Marte Jensdr. 23 Aar. Tjener. Fra Grans Præstegjeld.

Pige Anne Jensdr. 41 Aar. Tjener, Moldstad. Fra Grans Præstegjeld.

Ungkar Anders Johnsen. 28 Aar. Tjener Rustad nedre. Fra Hurdahlen.

Anne Jensdr. 29 Aar. Tjener Hallingstad. Fra Ourdal.

Ægtefolkene Johannesen Engebretsen 68 Aar og Johanne Andersdr. 72 Aar. Huusm. Furuset Fra Lands Præstegjeld.

Pige Marte Larsdr. 24 Aar. Tjener. Fra Biri Præstegjeld.

Pige Anne Gulbrandsdr. 24 Aar. Tjener. Fra Ourdal søndre.

Pige Elie Andreasdr. 27 Aar. Tjener. Fra Næss, Romeriget.

Pige Marte Andersdr. 29 Aar. Tjener. Fra Hurdalen.

Pige Anne Olsdr. 22 Aar. Tjener. Fra Faaberg.

(Fortsetter i neste nummer)

Om Torsten og Marte Engeliens aner

I Boka for Land bind 3 er det under garden Engeliens nevnt et ektepar, Torsten Endresen gift med Marte Pedersdr. som er av mine aner. Jeg vil her nevne litt om deres slektskapsforhold.

Den 15. april 1709 var det skifte etter dem, og de var da begge to begravet på samme dag, henholdsvis 47 og 34 år gamle. Til stede ved skiftet på deres 5 umyndige barns vegne var deres mors morbroder Halvor Larsen Munkelien og deres mors søskendebarn Amund Vilberg.

Torsten Endresen var den første selveieren av søndre Engeliens etter at han den 5. april 1695 kjøpte 3 3/4 lispund tunge av sal. assistentråd og lagmann Jørgen Philipssøn for 50 riksdaler. Boets formue beløp seg i alt til 187 rdl. 3 skilling og 4 ort og bortskyldig gjeld var 69-2-12.

Av de som hadde penger tilgode i boet vil jeg her nevne:

Amund Vilberg fordrer for rede laante og forstrakte penger til kornkjøp 10-2-16.

Nils Larsen Vilberg fordrer for rede laante penger som på sildkjøp er forstrakt 1-3-0.

Ingeborg Eriksdr. fordrer på sin sal. mand Ole Endresen ? aars arbeide 1 rdl. Dessforuten tilligger bemelte Ingeborg Eriksdr. for 6 ukers oppvartning for den sal. mands yngste barn 2 sk. 16 prt tilsammen 1-2-16.

Anne Pedersdatter fordrer for innestaaende 1 1/2 aars tjenestelønn 6 rdl. 6 ort, saa og for innestaaende 5 sold korn som den sal. mand havde hos sig i verge 5 rdl. er tilsammen 11-0-16.

Tjenestedrengen Endre Olsen fordrer for innestaaende 1 1/2 aars tjenestelønn tilsammen 3-1-12.

Tjenestepiken Marte Olsdr. fordrer for innestaaende tjenestelønn 1 rdl. 2 sk. 12 ort, så vel for innestaaende halvtaars tjenestekleder 1 rdl. 1 sk. 4 ort og des foruten for 5 ugers Onde arbeide a 1 sk. ugen, er 5 sk. tilsammen 4-0-16.

Anne Pedersdr. fordrer for et ungsau 0-1-8.

Som formynder for barna ble anordnet tidligere nevnte Halvor Larsen Munkelien og Amund Nilsen Vilberg, samt barnas fedrene søskenbarn Peder Olsen Homb.

Samme dag ble det også avholdt et skifte i Bjørlien, etter avgagne Anne Endresdr. som uten livsarvinger ved

døden var frafalden ved 52 aars alder. Det var i mellom hendes etterlatte og nu igjenlevende ektemand Lars Torgiersen, og den sal. qvindes etterlatte og nærmeste arvinger som var hennes søskende, nemlig Ole Endresen død og efterlater seg 3 barn Endre 22 år, Paul 16 år og Marte 24 år. Anden broder, tidligere nevnte Torsten Endresen ligeledes død. Den tredje søsteren Kari 30 år.

I manntallet for 1666 i Land for garden Kolsrud er følgende personer nevnt: Endre Olsen 56 år bruker med sønnene Ole 11 år, Svend 7 år og Torsten 4 år. Det må være de her nevnte Ole og Torsten ved deres barn som må være de nærmeste arvinger nevnt i skiftet i Bjørlien, mens Svend er død tidligere uten barn.

I følge skiftet fra Engelian var Peder Olsen Homb søskendebarn Torsten Endresen. Peders far var Ole Olsen Homb 31 år i 1666, gift med Sigri Narvesdtr. fra Halmrast, det er nærliggende å tro at han var en bror eller på grunn av aldersforskjellen i manntallet, en halvbror til Endre Olsen Kolsrud.

Det kan også tidligere ha vært slektskapsforbindelser mellom disse gardene, for i odelsjordeboka for 1624 er det nevnt at Olluff Homb eide 4 1/2 ? skinn med bygsel i "Ellettun" mens Svend Kolsrud eier 2 1/2 skinn uten bygsel i samme gard.

Vedrørende Marte Pedersdtr. er det sannsynlig at den Peder Jensen 30 år nevnt som sønn i manntallet fra 1666 for Engelian er hennes far. Og hennes farfar var da Jens Eriksen 66 år, som brukte 1/2 garden, han er også nevnt som eneste bruker for Engelian i 1647.

Hennes søster var antagelig Anne Pedersdtr. som er nevnt i skiftet i Engelian. Hun var også fadder ved den yngste datteren Kirstis dåp i 1708.

Martes mor var som nevnt i skiftet i Engelian søster til Halvor Larsen Munkelien, 15 år i 1666 og da tjener på Setton, og til Amund Vilbergs far Nils Larsen. I 1717 den 10/2 var det skifte etter Amund Nilsen, han var gift med Mallene Gullichsdtr. og etterlot seg 7 umyndige barn. Verger for disse ble deres nærsøskendebarn Peder Torkildsen Råum samt Michel Knudsen Ankaltrud, Erik Michelsen Endrerud, Gulbrand Torkildsen Vilberg og Lars Røen. Av skiftets videre innhold vil jeg nevne at den sal. mand arvet nylig før han ved døden avgikk etter sin sal. far Nils Larsen Stor Gryte i Vardal etter fremviste skiftebrevs innhold av dato

forrettet etter hannem den 14/12 1716 i rede penger og i garden Stor Gryte tilsammen 80 rdl. Nok befinner hand efter samme skiftebrevs innhold at have arvet udi garden Vilberg i Land dend halve del nemlig 9 skind for 100 rdl. Odelsgods befindes udi arvetomten Vilberg efter fremviste skjøte brev innhold af dato 11te Februar 1686 9 skind, dend sal. mands odell foruden de forhin indførte 9 skind udi Vilberg taxeret til 100 rdl.

Laurits Torkildsen Vilberg 68 år nevnt i manntallet med sønnene Amund 30 år hendød og Nils 23 år, må være Martes morfar. Han eide og brukte i 1661 9 skind med bygsel i nordre Vilberg, og er muligens den samme Laurits som i 1647 brukte hele denne garden på 3 huder.

For å kunne si hvem hans far var, må nok et skifte nevnes. Anno 1665 den 20. april var det skifte etter Egedius Torkildsen Råum som døde år 1664 1 måned før St. Hans tider. Han etterlot seg hustruen Sigri Johansdr. og barna Torkel 20 år (far til Peder Torkildsen som var verge i flg. skiftet på Vilberg i 1717). Johannes 9 år og Birgitte 14 år, deres verge ble faderbroderen Syver Torkildsen Bjørnerud 50 år 1666. Det ble anført at Egedius eide 9 skinn odelsgods i Raum.

Videre hadde han: Pantet av Oluf Engebretsen nedre Skiagger 3 skind odelsgods i Ambjør i Snertingdalen for 17 rdl. dat. 20. des. 1655. - Kjøpebrev utgitt av Gjertrud Torkildsdr. Nes i Gran på Hadeland lydende på 3 skinn odelsgods i Ambjør og 1 1/2 sk. i Råum for 18 rdl. dat. 24. febr. 1652.

Et pantebrev utgitt av søsknene Torgier Clemetsen Kolterud, Olle, Hovold, Christopher og Knud Clementsønner og Marite, Birgite, Gjertrud og Gubiør Clementsdøtre på jordegods i Råum for 30 rdl. dat 4. mars 1654. (Deres far Clemet Gulfunnerud eide i 1624 4 skind uten bygsel i Roemb). Et pantebrev utstedet av Gudmund Olluffsen, Gullich Halduorsen og Svend Olluffsen boende i Fåberg i Gudbrandsdalen lydende på ni skinn årlig landskyld og oppebyggesel i liggendes i bemelte gaard Råum for 40 rdl. dat. 22. des. 1634.

Fremdeles berettes å ha utgitt på kjøpegods i Råum som er 1 1/2 skinn til Amund Lien som han på sin sal. quinde Guri Torkildsdr. vegne har oppebåret. Penge 3 1/2 dlr.

Ut fra dette har jeg kommet til at Torkel Raum som ifølge odelsjordeboka fra 1624 eide 1 hud i Raaem, 2 huder i

Tips

En slektsforsker blir visst aldri ferdig med å dyrke sin hobby. Når en kanskje er ferdig med sin egen slekt, så oppdager en stadig nye oppgaver en kan prøve seg på.

Og det er nå gjerne slik at det er bare en slektsforsker i hver familie, og derfor kan det også vanke oppgaver fra andre familier.

Oppgavene kan bli mange. Jeg hørte forleden sagt om en forsker som hadde arbeidet både lenge og vel men han gav seg da han kom tilbake til taterkjerringa. I mitt stillesinn kom da den tanken til meg at er det virkelig noen også i våre dager som siler menneskene på denne måten etter sosial status og nødvendig vil forske i de lavere skikt i befolkningen. En annen sak er jo selvsagt det at det å forske i taterslektene er alt annet enn lett. De hørte hjemme i sin egen gruppe i sitt eget skikt som delvis var lukket for andre. De holdt avstand til andre også når det gjaldt familieanliggender, men søkte kontakt når det gjaldt handel,andel og tigging. Eilert Sundt forsket mye på taterhistorie, men taterslektene var ikke lette å få "høl" på.

Dette var jo kanskje et utilbørlig sidesprang, men her kommer vi jo inn på sider ved slektsforskning som ikke bør være ukjent for mange nemlig det forholdet at det i alle fall i de eldre tider var det mest vanlig å ofre tid og omtanke på de såkalte "finere" slektene og gå heller lett over andre. I våre dager går det rett og slett ikke an å sile ut materialet på slike måter. Mange av disse "spesielle" personene er ganske interessante og kan gjøre at vi kjenner oss sjøl bedre.

Det er en slektsforskers skjebne å måtte lete, lete over alt der det er muligheter for å finne svar på spørsmålene en stiller seg. For eksempel finner en ei Kari Olsdtr. i folketellinga for 1801 og der det står at hun er 80 år gammel. Hun skulle altså etter det være født ca. 1721. Så leter en gjennom kirkeboka for det året men uten å finne noen Kari Olsdatter. Så må en da ta for seg 1720 og 1722 og stadig utvide leteårene.

Kanskje finner en for eksempel mange Kari Olsdøtre og da er det å bruke elimineringsmetoden, sjalte ut den ene etter den andre etter som en finner at de ble gift på annet hold. Men vanskelig er det å finne fram. Konfirmant-listene som ofte er nokså spinkle på den tid, kan gi opplysninger som setter en på sporet. Og så må en huske

faddere og forlovere og navnebruken. De tok ikke navn fra løse lufta den gangen men brukte navn med tilknytning til familien.

Ja, en kan jo lete i årevis etter én person og kanskje uten å finne vedkommende. Det er sikkert mange som leser disse linjer som kan bekrefte hvor vanskelig det kan være å finne fram, særlig da hvor det ikke uttrykkelig er opplyst hvor vedkommende er født. Da kan en måtte lete i mange bygder på jakt etter den ettersøkte. Etterhvert vil vel stadig mer materiale komme på mikrokort og lette arbeidet. Folketellinga for 1801 er et framskritt i så måte. Ikke minst fylkeslistene kan der være nyttige.

Men også her vil en støte på personer som er meget vanskelige å finne.

Vi oppfordrer leserne til å sende spørsmål til Tidsskrift for Vestoppland Slektshistorielag. Det er allerede flere eksempler på at problem er blitt løst ved å presentere det for flere. Vi oppfordrer samtidig leserne til å sende inn reaksjoner på det som skrives. Feil og mangler er det hyggelig å få rettet opp.

Vi er klar over at mange spørsmål fremdeles ikke har fått skikkelig svar, men problemene er ikke glemt, de står da i alle fall på trykk. Og kanskje en dag kan der finnes opplysninger som belyser dem ytterlig.

SLEKTEN

MICHALSEN: SLEKTEN, INNFØRING I ÆTTEGRANSKING
LÆREBOK+ARBEIDSBOK: 174.-

SLEKT OG FAMILIE, WENCA: 75.-

SLEKTBOKEN, DAM: 68.-

ANESIRKEL: 12.-

ANETAVLE: 4.-

STAMTAVLESKJEMA: 15.-

VI KOPIERE OG BINDER INN SMÅ OG STORE
"AVHANDLINGER" (A4 FORMAT I SMÅ OPPLAG)

 Brandbu
BOKHANDEL
2760 BRANDBU

TH. (060) 34970

© Vestoppland Slektshistorielags Tidsskrift 1980-1

Mer om dokument fra søre Askim, Brandbu 1494

I hefte nr. 4 for 1984 sidene 44 og 45 har vi skrevet litt omkring et dokument fra Brandbu datert 1494.

Otto Adolf Fosmo, Lysaker (ex Toten) har sendt oss sine inntrykk av diplomtet som her gjengis i sin helhet:

Øvrigheten kan være snill mot oss som driver med slektsforskning!

Ved gjennomgang av Diplomatarium Norvegicum fant jeg i DN XIV dette diplomtet som jeg mener er så opplysende at jeg tillater meg både å gjengi en fotokopi av den trykte utgaven og dessuten våge meg på en "oversettelse" til moderne språk.

Søndre Askim, 25 (19?) mai 1494

Alle de menn som ser eller hører dette brevet sender Guttorm Erlendssønn, Narve Øysteinsson og Bjørn Gunnarsønn kunngjørende at vi var på Askim i søndre garden hverdagen etter Hvitesøndag anno Domini 1494. (Av en eller annen grunn er det de sender, nemlig: "Guds og sin hilsen" falt ut). Vi så og hørte der (det forpliktende) håndslaget (mellom) på den ene siden Lars Ketilssønn og på den andre siden Gjest Erikssønn med den avtalen at det var forlik og hel enighet om den arven som kom fram og falt etter deres foreldre - både i løst og fast (gods). Forannevnte Lars fikk Søndre Askim og Søndre Hagen, førnevnte liggende i Bilden sogn (=Tingelstad sogn) Løken og "Heder" (Heia?) liggende i Hovland sogn (i Sigdal) - og Gjest fikk til gjengjeld (Ordrett: Att imot) Nordre garden i forannevnte Askim og 6 øresbol i Klekken som ligger i Haugs sogn på Ringerike, Bleikerdalen og Torbjørnrud som ligger i Jevnaker, 1 1/2 øresbol i Røyken som ligger i Brandbu - og dette skiftet var gjort etter forannevnte Gjest Erikssønns eget initiativ (egentlig: makt) og gjorde ham vel tilfreds, både i løst og i fast gods og skal følge enhver på det vis det før har fuldt dem. Førnevnte Lars skal ha Botilrud som ligger i Tingelstad sogn. Og hadde de (med) det i (det forpliktende) håndslaget der at denne forliksavtalen og arveskiftet skal bestå evindeligh, på begge sider overfor all ytterligere tiltale.

Til vitterlighet og mere bevis satte vi vårt segl nedenfor dette brev som var gjort år og dag som foran sies. Dette er en riktig kopi av originalen, kjendes jeg underskrevne Anders Gyrdsønn, egen hånd.

135. 25 (19?) Mai 1494. Søndre Askim.
 Ollum manumb dem som dette breff see eller hore Sender
 Guttormb Erlendszen, och Narffue Estenszen Biorn Gunnerszen.
 Komet giørende at waromb vpa Aschiemb Södre gardeno Sockn
 egen nest effter Huitte sunnedagen, Anno domini McDx 15¹
 quarto: Saagumb och hordomb, Hal[n]derband dere aff eene Halffue
 Laffrans Kettelszen, En adra Halffua Giesst Erickszen med de
 ordorde / at der wara sattar oc alt sattar, om Arff den som
 all och tompitis effter derisz foreldre bade j laust och j faste,
 forneffnde Laffrans Sodragarden Aschim och Hagen sodre
 forneffnde ligendisz j Bildene Sogn, Lockene och Heder ligen-
 desz i Hoffhandtz sogn och Giest fick atter jnott Nordre gaardenn
 j forneffnde Aschiem och vj aurebooll i Klecken ligendesz j Haug
 a Ringerige och Bleckerdallen, Torbiørnerud ligende j Jemacker
 sogn. Rockina ij aurebooll som liger j Brandebo. och war dette
 schiffte giord. effter forneffnde Giest Erickszen egen maatt, som
 Hanomb well adnogde, bade j lausze och j faste godtze och
 schall Huar folge j wesze for halffue de fold. Och aterneffnde
 Laffrans aga Botillderud, som liger j Tingelstada Sogn och
 haaffe de det j Handerband dere, att dene satmaall och Arff-
 schiffte ewindelige stande vpa bada sider fore all ytermere till-
 taall. Till Saningen och mere beviszning, da sata wj. wor Ju-
 zigla fore detta breff som gjort vor Aar och dag som foresziger,

Dette er en rigtig Copie aff originalen Kiendisz jeg vnderschreffue.

Anders Gyrdszen
 Egen Haand.

Anno domini 1494: i det Herrens år 1494.

1 øresbol= 1/8 markebol (se nærmere i Norsk historisk Leksikon side 223).

Evindelig= evig, i all framtid.

Vitterlighet: bekreftelse på at en underskrift på et dokument er ekte.

Slektshistorie i en gammel bok

For omtrent 25 år siden - under loftsrydding på gården Herberg i Biri - fant jeg en gammel og velbrukt bok. I første omgang interesserte den meg pga sin alder - fra 1794.

"Praktisk Haandbog for Lærere i Kiøbstæd= og Landsbye= Skoler, af Villaume, Præst og Opdrager i Halberstadt. Oversat af Mag. Laurits Hasse, Kiøbenhavn, 1794". -På siste blad er det ført med sirlig håndskrift:

"Anno 1762 den 11te Marti blev ieg PEDER FREDE-RICHSEN fød til Verden paa Pladsen Mørbakken under Gaarden Hougen paa Toten.

Anno 1776 den 6te October blev jeg confirmeret i Totens Hovedkirke. -

Anno 1782 den 30te October gav jeg mig til Hans Kongelige Majestæts Tjeneste i Christiania. -

Anno 1789 den 17de Januari døde min Fader - samme Aar blev jeg Graver ved Totens Hovedk:

Anno 1789 den 20de Julii begav jeg mig i Ægteskab med Pigen Birthe Jonasdr. Houg. -

Anno 1790 den 9de Augusti blev min Kone forløst med en søn som blev kaldet Frederich.

Anno 1791 den 9de December blev min Kone forløst med en Pige som blev kaldet Mar... (resten mangler).

Anno 1793 den 27de September blev min Kone forløst med en Pige som ble kaldet

Anno 1794 den 21te December døde min Kone. -

Anno 1796 den 11te Marti begav jeg mig i Ægteskab med Pigen Malline...

Anno 1801 døde min Søn Frederick den 15de Januari.-

Anno 1801 den 10de October døde min Moder. -

Anno 1807 blev jeg antaget til Skoleholder i det Søndre Skoledistrikt af Hoffs Fjerding paa Toten. -

Anno 1814 den 16de Marti blev jeg, af hr. Biskop Bech anordnet til Underkirkesanger ved Totens Menighed.-

Boken har også tilhørt L. Brøndstad, Birid. Lars Pedersen Brøndstad, eller Liereng, ble til vanlig kalt Lars Skolemester. Lars var født i 1802 og var først Skoleholder i Strandfjordingen, siden i Hoffsfjordingen i Biri til 1860.

- Hvordan boken har havnet i Herberg, er ukjent, men Herberg ligger i Hoffsfjordingen. - Kanskje er det noen som vet noe mer om Peder Fredriksen eller hans etterkommere?

Bjørn Herberg, Lillehammer

Tillegg

De to døtrene til Peder Fredriksen og hustru Berte Jonasdr. f. Haug var: Marte f. 1791 og gift 1828 med Ole Olsen Fauchald og Kari f. 1793. Kone nummer to var Malene Hansdr. Tømmerhoel, og det ble ingen barn i andre ekteskap.

Som det går fram av artikkelen var Peder Fredriksen, graver fra 1789, skoleholder senere og 1830, da han døde er han titulert som underklokker. Boplasser for denne familien var Haugstuen 1789-90, Maurbakken 1793-1801 og Vilkåret av Tømmerhol 1830.

Foreldrene til Peder Fredriksen var Fredrik Torkildsen og hustru Marte Gundersdr. De ble gift 1751 og bodde da i prestegarden i Østre Toten. Fredrik døde i Haugenstuen 1830. De fikk fem barn: Johanne i 1751, Torkild 1752-1754, Torkild i 1755, Kari 1760-1760 og så endelig Peder Christian i 1762. Også Fredrik Torkildsen var graver ved Hoff kirke.

ANER

1. Marte Fredriksdr. f. 1791 gift 1828 med Ole Olsen Fauchald.
Hennes foreldre:
2. Peder Fredriksen Haugenstuen m.m. 1762-1830
3. Berte Jonasdr. Haug 1767-1794
Hennes besteforeldre:
4. Fredrik Torkildsen Haugenstuen 1723-1789
5. Marte Gundersdr., død 1801, 83 år gml.
6. Jonas Hansen Evenrud, Farås 1714-1797
7. Kari Helgesdr. Farås 1721-1797.

A.A.

Nyttig bok.

Vi oppfordrer lesere og medlemmer til å sende oss noen ord om trykte bøker som det er nyttig å studere for en slektsforsker. Det finnes sikkert mange av dem. I dag skal vi nevne ei slik bok som har vært til nytte både tidt og ofte.

Navnet på boka er "Fortegnelse over sorenskrivere i Norge 1591-1814. Særtrykk av Arnet Olafsens verk: Våre sorenskrivere sorenskriverinstitusjonen og sorenskrivere i Norge. 1. 1591-1814." Oslo 1940.

Dette er således ei nokså "gammel" bok (men den er visstnok enda å få kjøpt).

Den er på ca. 200 sider og har fortegnelse over sorenskrivere i alle deler av landet og begynner med Østfold fylke, og det er heller ikke så rent lite som står om hver sorenskriver. Vi kan jo se litt på de opplysninger som finnes fra våre distrikt for eksempel Toten, Vardal og Biri. Her er nevnt i alt 11 skrivere fra nr. 1 som var Hans Amundsen, tingskriver på Toten 1598 og til nr. 17 Laurits Weidemann som ble sorenskriver i 1802.

En ting kan en sakne ved denne boka og det er et fullstendig register over de personene som er nevnt. Det ville gjøre boka enda mer lettbrukt enn den er. Men en svært nyttig bok er dette for den som har bruk for opplysninger om skriverne her i landet fram til 1814.

Ordet Sorenskriver kommer fra svoren skriver, og antyder at de hadde viktige og ansvarsfulle oppgaver. Og det de skrev ned i sine protokoller er i alle fall av atskillig interesse for mange, ikke minst for den som sysler med slektsforskning.

(Når det forresten gjelder sorenskriverne for Toten så er de omtalt i Totens Bygdebok II s. 347-361 og omtalen er her atskillig mer omfattende enn den som står i Våre sorenskrivere, ikke minst gjelder det sorenskrivere som har bodd på Toten, og den siste som er nevnt er Olav Hohle).

Totens Bygdebok IV.

Folk og liv i hus, gard og grend. Totenvika var ferdig i begynnelsen av desember og er blitt et verk som vil bli lagt merke til, således er det på 533 sider, inneholder mange bilder og artikler som belyser det som har skjedd i hus, gard og grend i Totenvika. Forfatteren Svein-Erik Ødegaard og mannen bak layouten John Aage Gjestrum og andre har her nedlagt et stort arbeid. Når det gjelder slektsopplysningene så er disse ordnet for seg kronologisk fra de eldste tider og framover mot våre dager. Her er med navn på mann, kone barn og hvor det ble av disse. Selvsagt vil det finnes mange som en ikke vet noe videre om, men her er satset mye for å gi så sikre opplysninger som mulig. Og for framtida vil det bli lett å granske aner og slekter i Totenvika etter at denne boka ble ferdig. Boka er forsynt med liste over kilder og litteratur, fotografhenvisninger, saksregister, navnerregister og liste over utenbygds stedsnavn i slektsregisteret. Neste bind skal ta for seg Eina.

Gammalt frå Stange og Romedal

1984 er på 120 sider og inneholder artikler av interesse for mange. Denne gangen er det også med mye slektshistorisk materiale som sikkert vil bli lest med iver av mange

Jan Eilert Jaatun skriver om Erik Torgersen og Stenberg-slekta, og til sist er artikkelen forsynt med slektstavle som begynner med Klemet Tordsson Stenberg nevnt 1448-80 og går framover til 1578.

Svein-Erik Ødegaard skriver om "Guttorm Ile og Bottolf Ven Provet Deres Faders Jeppe Vens Ord". Om den gamle Ven-slekta. Også denne artikkelen er forsynt med slektstavle som begynner med Bottolf Krakesson Ven i 1412 og går framover til midten av 1600-tallet.

Den siste artikkelen er skrevet av Fredrik Dyhren og Jan Eilert Jaatun og heter stutt og greitt Frangslekta. Slekstavlta begynner med Sjonge Mogensen som arvet Frang 1471 og går framover til folk nevnt i 1820-åra.

Redaktør for Gammalt frå Stange og Romedal er Svein-Erik Ødegaard. Og det var å håpe at også andre lokalhistoriske skrifter ville satse like mye på slektshistoriske artikler som det som her er gjort.

Av kongeslekt

Albert Sjöblom i Eskilstuna, forteller i et brev fra september at han med interesse har lest Tidsskrift for Vestoppland Slekthistorielag og har noen opplysninger å gi om ei slektsrekke som kan gå tilbake til kong Harald Hårfagre:

I dom senaste 40 åren har min fru och jag bodd i Eskilstuna och frister nu våran pensionärtilvaronde. Själv har jag syslat med släkter i ungefär et halft hundra år, vilket har givit mig möjligheten till många och intressanta undersökningar i dom svenska och även i dom norska archiven, men nu till pudelns kärna: Stamtavlorna från Ondresagger. Jag kan inte minnast sett dessa tavlor omtalat i norska släkthistoriska skrifter, fast dom torde vara kjände, eller hur?

Enligt berättningarane blev dessa tavlor fundna vid Jämtlands återvändan till Sverige i 1645. Den yngsta tavlan är utan tvekan skrivit av den jämtländska bonden Johan Olofson på gården Ondresagger. Han lemnade efter sig änkla upplysningar om sina ahnor då han på början av 1600-talet flyktade bort från Jämtland. Denna tavlan är sedan supplerat av andra, huvudsakligen svenska källor. Johan Olofson hadde varit aktivt engagerad på dom svenska stormännens sida i stridorna mot hertig Karl som på sin sida var mycket omtyckt av folket. Då hertigen i 1604 blev svensk konung, började han en meget hård utrænskning bland sina motståndare, även utanfor riksgrensene, som t. ex. i Jämtland. Många stormänn och även deras söner blev ihælsagna och Johan måtte flykta burt från Ondresagger tillsammans med sin fru och två barn. Dom reste västerut över fjällen till Stjørdalen och levde efteråt sannynligen på gården Meråker der barnene voxte upp.

Förutan denna tavlan blev också hittat en annan och meget äldre stamlinja. Enligt legänderne skulle denna linjen originellt varit ritat i runor på en vägg i den gamla träkyrkja i Alsen i året 1351. På papperskopiet från Ondresagger var texten dock skriven om till sen mellannorsk Om denne text år originell, torde Johan Olofson vara en dirækt agnat från Kung Harald i Norge. Källor som støder denna gamale tavlan saknas tyværr, och det år derfor av

största svårighet at prova äktheten av denna tavlan. Den borde dock vara värd en diskution i bland släktgranskare också i Norge, eftersom det där torde finnas eftersläkt.

Nedtegnelser fra 1351:

• ÁTTBOGI ÓLAFS Á ALSINI - I ÁTTANDI ÁRI HÁKON/
K(ONUN)GS LOT ÓLAFR Á A(LSIN)I OK SÖNIR HANS R(EIS)A/
K(IRK) JU EPT(I)R ASTR(ID)I KONU HANS OK YNGSTA S(ON)U TH(EIR)A/
OK THIR DÖTR SEM FÖR I D(AUDA)FLÓDI ÁR FYRIR - /
HANN VAR S(ON) EYSTEINS OK VAR AUDR MODUR HANS - /
S(ON) GUDTH(ORM)S OK YNGVILDS - S(ON) HALLV(ARD)S OK GUNNILS - /
S(ON) HÁKONS - S(ON) EYSTEINS - S(ON) HALFDANS - S(ON) HÁKONS - /
S(ON) HALF(DAN)S Á A(LSIN)I - S(ON) ÓLAFS OK HILDS - S(ON) GUDTH(ORM)S/
SEM TÓK VID K(RIST)NI OK FYLGDE HANN ÓLAFR KONUNG /
TIL STIKL(ARSTAD)IR - S(ON) HÁKONS - S(ON) SIGURDS HINN/
SVARTI - S(ON) HÁKONS JUHG(ERR)A - S(ON) HALF(DAN)S HINN/
SVARTI SEM FELT RAUDU AF EIRIKI B(ROD)UR SINUM/
OK FLYDA MÁLFRIDR K(ON)U HANS MED S(ON)U TH(EIR)A TIL/
FEDR SINA Á A(LSIN)I - S(ON) HARALDS SEM VANN RIKI -

Som Ni ser finns det här fel på såväl casus som på böjning. Enligt Prof. Ahnlund är detta inte märkvärdigt sedan översättningen ägde rum om ungefär 200 år efteråt, ock at översättaren knappast var någon runexpert.

ESTEN OLOFSONS SIGILL (1378)
(litet retucherad)

Esten Filius Olofs paa Alsinn døde 53 aar gammel (1382) ux. (1355) Christina Filia Halluards paa Ondresagger (änka 1382).

Halluard unga paa Ondresagger døde 57 aar gammel (1417) ux. Birgitta Filia....

Esten Halluardson paa Ondresagger var paa Frostad-thinget i 1449 og valgte Karolus Knutson ux...

Halluard Estenson paa Ondresagger deelte i 1461 Lyngbyr med frenden sin Olof Erikson paa Alsinn ux...

Esten Halluardson paa Ondresagger ux. (1483) Ingiborg Filia Aslaks paa Miorsell (1483, 1513).

Aslak Estenson paa Ondresagger ux. 1512 Borghilds filia Johans 1512, 1520, 1556, 1560 død.

Johan Aslakson paa Ondresagger, odelsbonde (f. ca. 1515) ux. (1540) Margaret Filia Olofs (1541, 1588).

Olof Johanson paa Ondresagger f. 1545, bonde og skysshaalder ux. 1574 Maritta Filia Andres Peterson (1574, 1601, 1626 død).

Johan Olofson paa Ondresagger f. 1575, ux. 1600 Elin Filia Jöns Anderson paa Sörbyn. (Addendum: Johan Olofson d. paa Meragger i 1653. Barna hans var Olof som blev bruger af een rydningsgaard strax søndenom Taasaas i Thotten Prestegield i Aggershuus lehn. Jöns och Anders blef brugere paa qaarde i Sellabo i Trøndelagen. Daatteren Maritt nupta John paa Meragger oc Anne nupta Olof paa Poffuelsness i Skiordallen.

Kilder:

Svenska Riksarkivets pergamentbref 1351-1645.

Collection af oskrivna archivdokumenter, svenska

Hofsarchivet, Stockholm.

Nils Ahnlund: Jämtland och Härjedalens historia I-II, Stockholm 1848.

SLEKTNINGER I AMERIKA -

har vel de fleste av oss. Men ofte vet vi heller lite om dem, og i mange tilfelle kan forbindelsen være brutt. Forbindelsen ble kanskje holdt ved like i noen generasjoner, i andre tilfeller er ny kontakt opprettet.

Men hvordan skal en gå fram for å finne fram til slektninger? Det er ikke sikkert det alltid blir særlig lett, for amerikanerne er ikke redde for å flytte på seg, så de kan derfor være spredt utover i mange stater slektningene våre.

En må anta at det finnes gode folketellingslister i Amerika som ellers i de fleste land, og dersom en fikk adgang til disse kunne en komme langt. De eldre folketellingene er sikkert tilgjengelige i arkivene, mens de nyeste vel ikke kan brukes på samme måten.

En kontakt å skrive til kan være Nordmanns Forbundet, Rådhusgata 23B, Oslo 1. De har forbindelser i Amerika og kan trolig være til hjelp og formidle kontakt til personer og institusjoner som en må anta har opplysninger å gi. Ellers går jo stundom kontakten den andre vegen også, og Nordmanns Forbundet har formidlet kontakt fra Amerika og til Norge.

Westerheim, The Norwegian American Museum, Decorah, Iowa 52101, USA er også en kontakt som en bør ha i tankene. Det kan være lurt å sende spørsmål dit, og de vil sikkert gjøre noe for å finne svar på spørsmålene dersom de på noen måte kan hjelpe til.

En annen god kontakt er Gerhard Naeseth, Madison, Wisconsin 53711, USA. Kontakter med ham har ofte gitt gode resultater. En har inntrykk av at han har et omfattende arkiv og mange kontakter over alt i USA.

Så nevner vi også formann i Totenlaget i USA, L. J. Opsahl, 328 West Third Street, Willmar, Minnesota 56201, USA. En har inntrykk av at han også sitter inne med gode opplysninger og har kontakter blant mange.

Et tips kan det også være å kontakte det norsk-amerikanske bladet Western Viking. 2040 NW, Market, Street, Seattle, Washington 98107, USA.

Ja, kanskje en også kunne kontakte Frelsesarmeen som har kontakter over alt i Amerika og som har muligheter for å finne fram til folk som lever i dag. Får en først tak i "tråd" kan en etterhvert ta til å nøste opp det hele. AA.

Ord og uttrykk

(Fortsettelse)

Raderpulver: Fint pulver til å viske ut blekkskrift med, sammensatt av like deler salpeter, svovel, alun og rav.

Rast: Mål for veilengde, egentlig lik avstanden mellom to rasteplasser og derfor av varierende lengde, avhengig av landet.

Ratesyke: Smittsom sykdom kjennetegnet ved ondartede sår og som i realiteten som regel var gammel syfilis.

Registratur: eller registrant, fortegnelse over protokoller og brevsaker.

Reitbruk: Åkerbruksform karakterisert ved at arealet var delt opp i forholdsvis mange små åkrer, som normalt var skilt fra hverandre av slåtemark eller lignende.

Relusjon: Innløsning av pant eller tilbakekjøp av eiendom som er solgt under betingelse av gjenkjøpsrett.

Rempling: Ung okse, oftest under to år.

Rentekammeret: eller renteriet, stod for oppebørsel og revisjon av statens inntekter og var dertil rikets hovedkasse.

Reskript: Ble i enevoldstiden brukt om kgl. befalinger rettet til en eller flere bestemte personer eller myndigheter f.eks. et regjeringskollegium.

Runddel: Halvrundt tilbygg bak koret i en kirke (apsis).

Rydningsslass: Var fra 1660 skatteteknisk term for gard som betalte 1/8 av full skatt.

Sakefall: Fellesbetegnelse på alle bøter og forbrudt gods som den dømte skulle betale det offentlige.

Samfrendeskifte: I dansk-norsk rettsspråk arveskifte foretatt av samfrender - felles slektninger. Arveloven av 1854 opphevet denne ordninga.

7 br(is): Forkortelse for september.

Setesvein: Var i senmellomalderen en lokal representant for erkebiskopen, særlig på steder der erkebiskopen hadde store økonomiske interesser.

Setting: Egentlig sjettedel for eksempel av halvsåldet. Kornmål som fra 1683 offisielt var lik 1/16 tønne dvs ca. 8.7 liter.

Sjelerregister: Etter påbud fra biskopen satte enkelte prester på 1700-tallet opp såkalte s., et slags folkeregister over

menigheten i prestegjeldet. I Hamar bispedømme er bevart to slike sjeleregister.

Skjellig: Fornuftig, samvittighetsfull, rettskaffen.

Skjeppe: Kornmål, offisielt fra 1683 og framover betegnelse på 1/8 tønne dvs ca. 17.5 liter.

Skjut: Hoppe.

Stodderfogd: eller stodderkonge, en tjenestemann både i byen og på landsbygda som skulle føre tilsyn med tiggere, omstreifere og andre løse eksistenser.

Stokklending: Oppsitter på gard som ikke hadde andel i bygdesameiet.

Supplikk: eller supplikasjon, bønneskrift, klageskrift, stilet til kongen.

Søstring: Mosters barn.

Taffelglass: Fineste sort vindusglass.

Take: Førstebyggesel, tredjeårstake eller årlig take.

Teigblanding: Uttrykket ble innført i 1882 og brukes når hvert gardsbruk består av flere særskilte jordstykker og disse ligger om hverandre slik at gardsdriften blir hemmet.

Tiende: Avgift på 1/10 av årsproduksjon. Tienen ble delt mellom biskopen, presten, sognekirken og de fattige.

Tjodvei: Allmannvei i motsetning til gårdsvei.

Tobba: Hoppe.

Treve: Oftest et antall av 24 kornband.

Utrast: Den delen av utmarka som ligger lengst fra garden, kan også omfatte heimrast samt bruksrett i allmenning.

Varp: Haug av stein og trebiter gjerne knyttet til minnet om en ugjerning på stedet. Varpet lå ved veien, og den forbi-passerende måtte kaste en stein o.l. på haugen.

Vartepengcr: Ventepenger, penger som ble utbetalt i en venteperiode.

Vinkelskriver: En som ulovlig driver som sakfører, eller en sakfører som benytter seg av tarvelige knep.

Ærlig og velbyrdig: Fast uttrykk brukt om adelige personer.

Ættledning: Farens legitimering, godkjennelse av uekte barn, som derved blir arve- og odelsberettiget. Kan også bety adopsjon og person som blir ættledet.

År og dag: Det er tolv måneder og en dag, da den dagen det telles fra er regnet med.

8bris: Oktober.

Husmenn har også aner

Husmenn, inderster og andre lavstatusgrupper har også aner. Er vi iherdige nok - og nøyer oss med å rote rundt på 17- 1800-tallet, vil vi finne gardsslektene som ligger bak husmannen.

Bygdeoriginalen "Tårnepetter" fra Biri, som står i bronse i Lillehammer, har sine røtter hos Hummer, Rosen-sverd, Handingmand og Sudreim. Det mest interessante med Tårnpetter er likevel det han var...

Husmenn kan være vanskelig å holde styr på, de flytter ofte og har upresise adresser som slutter med -eie. De er eiendomsløse, men finnes av og til i rettsprotokollene. Husmannskontrakter, eller plassedler ble ikke alltid tinglyst - ikke engang skrevet. Men det er altså mulig å følge dem bakover. De var mange, og de har mange etterkommere - arbeidet med husmannslekter skulle derfor være nyttig nok - og vanskelighetsgraden skulle vel gjøre det interessant nok? -Et eksempel fra min egen slekt:

1.	Torger Øfstedal	
2.	Arne Torgersen	gm Marte Eriksdtr. (datter av Erik Larsen Taraldsrud).
3.	Torger Arnesen Tarald-rudsveum f. 1739.	gm Mari Jonsdtr. Taraldsrud f. 1746, datter av Jon Avset, Brøttum.
4.	Erik Torgersen Tarald-rudsveum f. 1780	gm Rangdi Knudsdtr. Tømten f. 1779.
5.	Torger Eriksen Tara-rud f. 1810.	gm Sissel Kristensdtr. Kalverudeie f. 1810.
6.	Kristian Torgersen Hellerudstuen f. 1837	gm Berte Henriksdtr. Bjuge f. 1835.
7.	Regine Kristiansdtr. Hellerudstuen f. 1864	gm Søren Berntsen Herberg f. 1868.

Regine og Sørine er mine besteforeldre. Deres forfedre nevnt ovenfor er alle fra Biri, unntatt en fra Brøttum. Generasjon nr. 1 er alle bønder. Generasjon nr. 2 er bondebarn og en bonde. Generasjon nr. 3. er en husmannsgutt og ei gardjente. Generasjon nr. 4 er en husmannsgutt og ei gardjente. Generasjon nr. 5 er begge fra husmannsplasser. Generasjon nr. 6 er en husmannsgutt og ei jente fra en tidligere gardsfamilie (garden nedlagt). Generasjon nr. 7 er ei husmannsjente og en gardgutt. Min mor var gardjente...

Som vi ser - det har vært et slektsmessig fellesskap (selvfølgelig) mellom gardsslekter og husmannslekter. Eksemplet er slett ikke enestående - men i en periode var det veldig fort gjort å glemme denne sammenhengen - en generasjon kunne være nok.

I Biri var det kanskje bare 600 mennesker igjen etter Svartedauen. Dagens biringer er derfor ganske sikkert i slekt med hverandre, og med Harald Hårfagre. La oss derfor bruke mer tid på å studere de som tidligere har falt utenfor, bla husmenn og inderster. Kanskje de var den virkelige adel her i landet?

Bjørn Herberg, Lillehammer.

Det er flere gode sider ved

OPPLAND ARBEIDERBLAD

Lokalstoffet - riksstoffet - utenriksstoffet - og de mange gode tilbud i annonsespaltene.

Bli en aktiv bruker av fylkets største avis, du også!

Les - tips - si din mening i

Oppland
ARBEIDERBLAD

Rambekk, 2800 Gjøvik. Tlf. 75 500

Spørsmål & svar

Svar på spørsmål nr. 37 (nr. 4/1984).

Slekten fra Granavollen er - i tillegg til i artiklene nevnt i forrige nummer av tidsskriftet - også behandlet i Norsk slektshistorisk tidsskrifts bind XIII - hefte 2 (1951) hvor man tar utgangspunkt i gjestgiver og sadelmaker Gregers Jensen på Granavolden. Hans sønn var Peder Gregersen Granavolden (død 1706), likeledes gjestgiver, som var gift med Gubiør Pedersdatter (død 1710). De hadde sønnene Nils Pedersen (født ca. 1670, død 1737) på Skotterud og Gregers Pedersen Granavolden (født ca. 1677, død 1746). Gregers var lensmann og gjestgiver, og han er for ettertiden kjent som lederen for Hadelandsbøndene i trefningen med svenskene i 1716. Denne trefningen er utførlig skildret av H. H. Breien i Historisk Tidsskrift, 4 rekke, bind 5 (1909).

Spørsmålsstilleren nevner at Peder Gregersen også hadde en datter Ingeborg. I skiftet på Granavollen i 1707 etter Peder Gregersen (Hadeland, Land og Valdres nr. 4, fol. 133b) nevnes imidlertid bare sønnene Gregers og Nils.

I artikkelen i Norsk slektshistorisk tidsskrift legges hovedvekten på Nils Pedersen Skotteruds sønn Ole Nilsen Wold (født ca. 1694, død 1770), Capitain des Armes og velstående trelasthandler, bosatt på gården Øvre Vøyen i Aker og stamfar til en slekt Wold. Denne slekten er behandlet i boken "Slekten Woxen med cognatiske Grene" (1892) av F. Torgersen.

Om Granavollen og slekten der kan også leses i "Nationen" for 24. februar 1951.

Tore Stenberg Falch, Oslo.

Ad Spørsmål nr. 39

(Hefte nr. 9 1984).

Vi har der fått et spørsmål om Peder Nilsen Igelsrud fra Solberg f. ca. 1652 død 1731 og svarte at foreldrene hans var Nils Kjeldsen Solberg og hustru Maren Guldbrandsdtr. En av leserne har kontaktet oss og reist spørsmål til svaret, og vi har da funnet ut at det nok er riktig at faren var Nils Kjeldsen Solberg, men han var gift to ganger og det var kone nummer 1 som var mor til Peder Nilsen. Hun het Ingeborg Olsdtr. Båkinn. Dette går fram av slektstavle utarbeidet av sokneprest H. H. Neumann og også av et skifte på Båkinn 15/10 1657. - Vi setter pris på korrigeringer av det som står i bladet vårt.

Retting til spørsmål nr. 39, del nr. fr

Fra skiftet etter Ole Paulsen Tømmerhol den 11. og 27. januar 1668 vet en at han etterlot seg enke Marte Halvorsdtr. (f. Alm). Men leser en selve skiftet, ser en at Marte bare var mor til den yngste datteren, Kirsti, som ble gift til Hanestad. De andre barna må være fra et tidligere ekteskap. Sønn nummer to het Jørgen (senere Kvem) og det skulle tyde på at Oles første kone kan være datter til Jørgen Tømmerhol nevnt blant annet i 1615. Ole Paulsen har altså vært gift to ganger og det er derfor riktig både det som står i TOTN 1970 og i Rustadboka. Vi beklager at vi førte leserne på villspor i et tidligere svar og sier atter takk for rettinger. Det som kommer på trykk bør være korrekt, men skulle der forekomme feil så gjør oss oppmerksom på dem.

Angående spørsmål 42.

Takk for opplysningene angående Haldor Fredsvold. Det hadde nå vært interessant å følge halvbroren Johannes Helge videre. Han ble vel boende hos moren Petra J. Kobberstad og kan vel ha tatt hennes navn evnt. hennes manns navn, hvis hun giftet seg senere. Hva med konfirmanntlistene, hvilke navn er han oppført med da?

Ble Petra gift. Jeg har videre fått opplysning om en Ingrid Johanne Johannessen f. ca. 1923-25 på Toten.

Kan hun være datter av Johannes Helge.

Hilsen fra Lissie Norland.

Svar på dette spørsmål (42)

Ifølge valgmanntall for Østre Toten så var Petra Johannessen Berget (ex Kopperstad) født i Kolbu ca. 1871. Hun bodde på Berget i Lillotraktene i Østre Toten 1918-33 og var da ugift syerske. Det har ikke vært mulig å finne opplysninger som tyder på at hun ble gift. - Ingrid Johanne Johannessen har vi ingen opplysninger om. Men i kirkebok for Hoff for 1910 finnes disse opplysningene om Johannes Helge Berget: "Johannes Helge Berget f. 25/2 1894, døpt 22/3 s. å. Fødested Kabberud av Hølje i Vestre Toten. Boplass ved konfirmasjon Berget av Østre Alfstad. Foreldre: ugift arbeider Johan Haakensens Fredsvold og ugift sypike Petra Johannessen Berget. Konfirmert 2/10 1910". - Et muntlig utsagn sier at Johannes Helge Berget flyttet til Gjøvik.

Med hilsen Arne Amundgård.

Spørsmål 48

Er det noen som kan gi opplysninger om: Idde Marte Helene Petersdtr. Lippert? Hun er født i Jevnaker 1772, døpt 8/7, ble konfirmert i Jevnaker 25/10 1789. Hun var datter av Ahrend Peter Lippert (Lippart-Lypart) og Christina f. Brauer.

Foreldrene døde i 1773 og ble begravet på samme dag 8/5 så noen må ha tatt henne til seg, og det mest sannsynlige er at noen av familien Brauer har gjort det. Det siste spor av henne i kirkebøkene er av 7/3 1790 da hun var fadder for et barn. Hun ble da kalt Idda Petersdtr. Hun finnes ikke på dødslistene for Jevnaker, så hun må antagelig ha flyttet fra bygden. Hvis hun er tatt opp i noen av Brauer-familiene, kan det tenkes at hun er kommet til Biri.

Kan hun være identisk med Malene Jacobsdatter Brauer som ca. 1793 ble gift med Christoffer Gulbrandsen i Biri? Ved konfirmasjonen 25/10 1789 ble hun nemlig kalt Ida Malene Lybhart. Og Jacob Brauer hadde ingen som var født i 1771, men en som var 4 år eldre.

Hilsen fra Arne Brorson, Jevnaker.

Spørsmål 49

Min oldefar på farssiden i Vardal het Hans Nilsen, Grytestuen f. i Fluberg 1797 gift med Ingeborg Olsdr.? Jeg har et notat om at hans far het Nils Holgersen gm Mari Amundsdr., men dette er usikkert. Hans Nilsen var husmann under Bye, kanskje også under Skjerven. I 1854 var han selveier i Grytestuen, men 1875 bor han som enkemann med føderåd og offentlig støtte i Grytestuen. Hans sønn Ole er da husmann i Grytestuen. Jeg har en anelse om at det er flere barn enn de jeg kjenner til:

1. Nicoline f. 11.9 1824, ingen andre opplysninger.
2. Ole f. 23.6. 1827 gm Peter Pedersdr. f. 1843. Deres barn: Sina f. 1864, Johan f. 1867, Ida f. 1872 og Klara f. 1874, sannsynligvis er det flere.
3. Svend Hansen, Haugstuen f. 1835 d. 4.5. 1927 gm Ingeborg Pedersdr. Hørstadstuen f. 1839 d. 26.4. 1918. Hennes foreldre var: Peder Pedersen Hørstadstuen f. 1809 og Berte Hansdr. f. 1807.

Det kan se ut som Ole og Svend var gift med hver sin søster, men ikke bekreftet.

Svend og Ingeborg var mine besteforeldre, og de fikk 9 barn som vokste opp i Haugstuen. Min far, Hans Svendsen, var den eldste, og vi ble en stor familie med mye etterslekt, som vi har god oversikt over.

Dessverre har vi ingen kjennskap til Ole Svendsens etterslekt, ei heller til mulige andre av bestefars søsken og etterslekt. Det er ikke i første rekke fjerne aner jeg er ute etter, men skulle det finnes vardøler som kjenner til Olsener eller Johansener eller andre som har satt spor etter seg, da sier jeg takk!

Med hilsen Bottolf Svendsen Nyjordet, Raufoss.

Svar

I folketellinga for Kinns anneks i Land 1801 under garden Kold står følgende under familie nr. 2:

Niels Helgersen, 58 år, Husmand med jord og hustru Marie Amundsdr. 38 år og barna:

1. Helge 8 år
2. Hans 5 år
3. Anne 12 år
4. Marit 15 år
5. Karen 2 år.

Så langt folketellinga fra 1801.

Sørine Torgersdtr. Kvemseie i Østre Toten fikk den 11. desember 1835 en datter Olliane med ungkar Ole Davidsen Byveien. Denne datteren ble i voksen alder gift med Hans Amundsen Narum. En av etterkommerne lurte på om det kan gis opplysninger om Sørine Torgersdtrs. fødested og aner. En antagelse går ut på at hun var fra Nes på Hedmark.

Det har vært lett mye etter Sørine Torgersdatter i arkivet på Toten Museum uten at det har vært mulig å finne henne verken som født, konfirmert, gift eller død. Er det noen som kan hjelpe med opplysninger, så kontakt redaksjonen.

Spørsmål 51.

Er det noen som kan gi opplysninger om følgende personer?

Fra Toten:

1. Anne Pedersdtr. 1712-1800
g. 1733 med Peder Nilsen Gaarder 1703-58.
2. Marte Knutsdtr. Solberg
g. 1723 med Lars Tordsen Narum 1690-1771.
3. Marte Olsdtr. Heksum 1769-1864
g. med Lars Jonsen Grefsrud f. 1745
4. Østen Steffensen Amlie, søndre Bleken
g. 1725 (Gran) Berte Olsdtr. nordre Bleken
død 1773.

Fra Biri:

1. Eli Tomasdtr. 1719-73
g.m. Ole Pedersen Storsletten 1721-73
2. Marte Tomasdtr. 1713-82
g. 1739 Nils Pedersen Beinerud 1710-72
3. Anne Olsdtr. 1782-1822
g.m. Ole Larsen Rudshaugen f. 1777
4. Anne Halvorsdtr. g. 1741 Nils Gulbrandsen
Røstøen 1715-87.

Hilsen Terje Tandseth Raufoss

SERIES PASTORUM HOFUENSIS:

Om Hoff kirke på Toten og noen av prestene der i middelalderen.

Av Otto Adolf Fosmo

Den 750 år gamle, ærverdige Hoff kirke på Østre Toten rommer et vel nesten unikt billedgalleri av sokneprester som har innehatt sine prestekall og levd en stor del av sine liv på Toten. Det er soknepresten Knud Sevaldsen Bang vi kan takke for at dette billedgalleriet ble påbegynt, men senere slekter har trofast føyd ledd til ledd, gjennom mer enn 300 år. I Tidsskrift for Genealogi, Personalhistorie, Biografi og Litteraturhistorie årgang 1912 har professor Oluf Kolsrud skrevet en avhandling om de eldste av disse malte sokneprestene og denne avhandlingen begynner med Sira Guttorm Ogmundssønn som hadde vært sokneprest på Nes før han kom til Toten ca. 1408.

Men, Hoff kirke er eldre enn disse prestemaleriene. Vi vet ikke sikkert når byggingen ble påbegynt, men alt tyder på at det må ha vært i annen halvdel av det 12te hundreåret - en gang omkring 1240 - 1250 stod den så ferdig. Kirken var fra første stund en kirke av høyere rang enn en vanlig sognekirke, den var TREDINGSKIRKE og etter alt å dømme var det Domkirken i Oslo, Hallvardskirken (nå ruinparken) som var det arkitektoniske forbildet.

Enda vet vi ikke noe om hvem som var sokneprest på Hoff da kirken sto der ferdig og ble innviet, men kanskje kan det være mulig å komme nærmere mot dette. Det er nemlig en ting som "springer en i øynene" med disse gamle sokneprestene på Hoff: som sokneprester ved tredingskirken var de nesten alle samtidig kanniker - de satt i kanonikatet i Hamar Domkirke, mange av dem også samtidig i Oslo Domkirke. Med andre ord: vi står her overfor mennesker som betydde noe i sin tid, både for landets og folkets geistlige og kulturelle liv. Vel er dette en hittil ikke bevist strøtanke, men likevel: Vi finner flere kanniker i Hamar som senere kommer igjen som biskoper. De ble vel valgt av kanonikatet før de ble utnevnte av paven. Vi kjenner biskop Lodin (1260) som paven kunne godta, men kong Haakon Haakonsson nektet, biskopen, senere erkebiskop i Nidaros Jørund og biskop Botolf i Hamar. Alle hadde de vært

kanniker i Hamar, alle hadde de vært sokneprester i Hamar diocese. Men hvilken kirke de hadde vært knyttet til - det vet vi enda ikke. Men, det kan like gjerne ha vært Hoff kirke som Ringsaker eller Tingelstad. Hvor var biskop Hallvard sokneprest før han i 1320 ble biskop i Hamar?

Særlig synes jeg den senere biskop Ingjald i Hamar virker "mistenkelig". Ved en tilfældighet "traff" jeg ham omkring 1290 i Lom i Gudbrandsdalen der han er tilstede da daværende biskop Thorstein i Hamar makeskiftet jord på Hoff kirkes vegne - det ligger nær å tenke Ingjald i nær sammenheng med den kirken det gjaldt.

I dag kan jeg ikke gjøre mer rede for disse aller eldste prestene i Hoff kirke, men jeg er lovet adgang til kildemateriell som kanskje kan komme til å hjelpe.

Den første jeg kjenner som står klart fram, er Sira Brynjulf Haraldssønn. Han kan være den samme som den Brynjulf som vi treffer i DN II nr. 75 og da kalles klerk og tjener hos Oslo-kanniken Gerlac (han har latinisert navnet sitt, han må egentlig ha hett Geirleikr). Dette er den 24. juli 1304. Er dette "vår" Brynjulf, må han da være svært ung. Det ligger også nær å tro at han er den Sira Brynjulf Haraldssønn vi treffer i Akershusregisteret nr. 1630 og som i 1313-1314 avhender "Hoffden og Urdeteig" garder til Hovedøen kloster. (Sira Brynjulf Haraldssønn er også omtalt i biskop Øysteins Røde Bok side 192 og 568, da om forhold fra Lier i Buskerud og Stokke i Vestfold - begge steder kall som er betydelig mindre enn hovedkirken på Toten).

Tittelen "Sira" (Herr) har han imidlertid med seg og hva betyr så den? Denne tittel ble først og fremst brukt om høye, kirkelige personer, men den kunne også vise tilbake på spesielt kvalifiserte folk innen geistligheten. 6 år etter Sira Brynjulfs død søker biskopen i Stavanger en prebende som står ledig etter Sira Brynjulf for en av sine kandidater og anfører i søknaden til paven at også denne er særlig kyndig i kanonisk rett. Kan hende jeg roter meg langt ut i skodda, men er det ikke likevel lovlig å "drømme" seg til at den unge klerken fra 1304 etterpå har studert teologi og kanonisk rett ved et universitet i Europa, tatt sin eksamen og derpå kommet som sokneprest i mindre menigheter før vi treffer ham på Toten. Det kan gjerne være at studiene var i Roma, for ved Kurien var Sira Brynjulf ofte tilbake senere i livet.

Det vi sikkert vet om Sira Brynjulf er at han var bror til Sira Arne Haraldssønn som blant annet var med og beseglet

testamentet til kong Magnus Eirikssønn og dronning Blanka og at biskop Hallvard på Hamar var disse to Haraldssønnes onkel. Første gang vi treffer ham er den 2. juli 1333 (P. A. Munch: Pavelige Nuntier s. 96). Der fortelles at Pierre Gervais, pavelig nuntius har mottatt toårs-annater fra Hamar bispedømme av ham. Året etter, 21. juni 1334, forteller DN XVII nr. 891, treffer vi ham i Brugge i Flandern i oppdrag for Hamarbispen. Han innbetaler da en betydelig pengesum - 696 fl, 7 turrenske grot - for overføring til det pavelige kammer. La oss bare huske at på denne tiden og langt fram etterpå var det vanlig at enhver som reiste utenlands skrev sitt testamente før avreisen! I denne tiden drar han da langt nedover Europa med en betydelig pengesum i skreppa!

Neste gang vi møter Sira Brynjulf er 23. januar 1336. Det er også første gangen vi klart får beskjed at han da er på Toten. DN III nr. 183 opplyser oss at klerken Gudbrand Peterssønn da gir Sira Brynjulf et hefseldebol i Dalegarden i Ringen i Kolbu og at Gudbrands bror, Øyvind på Ner-Røise samtykker i denne gaven. 9. oktober samme år har Brynjulf tatt en ny "snar-tur" til Brugge (DN XVII nr. 48). Nå har han med 100 fl til pavens kammer fra biskopen i Hamar.

I mars 1337 er han nok i god behold hjemme igjen. Hans bror, Arne, makeskifter da herberger (pilegrimsherberger?) som Sira Brynjulf og Sira Eiliv har latt bygge mot de herbergene Sira Ogmund Grimssønn har fått fra Sira Guttorm Pålsson.

Nå går det mer enn 5 år før vi hører mer om Sira Brynjulf. DN VII nr. 192 forteller oss at hans onkel, biskop Hallvard, har søkt pave Clemens VI for ham om et kanonikat i Oslo domkirke. Det opplyses samtidig at han da er ved kurien i biskopens ærend. (Denne gang i Avignon). Paven gir samtykke, utsteder provisjonsbrev til Sira Brynjulf og pålegger erkebiskop Pål, biskop Hallvard og prosten i Toulouse å innføre ham i prebenden. (DN XVII nr. 55a og 55b).

I DN V nr. 173 møter vi Sira Brynjulf eneste gang i verdslig virksomhet. 21. juni 1344 kjøper han av Arnbjörg Gautesdatter halvdelen av den kverna som ligger nedenfor brua over Tyrfd (Hekshuselva) med kvernsteiner og innretninger av jern og betaler 8 kyrlag for dette.

9. mars 1345 formidler han - som følge av Einride (Alvssønns?) testamente i kannikegården i Hamar 1 hefseldebol i Starum for 12 forngilde mark til biskop Guttorm i

Stavanger (Storeimi á Thotne, DN XI nr. 34). 17. juli samme året treffer vi ham på Storøya i Hole på Ringerike. Han tar der Sira Haakon Alvssønn inn til seg i Hoff prestegård og lover å holde ham med hus, mat og klær for resten av Haakons levetid - og med samme "levestandard" som den hans vikarprest på Hoff har. Til gjengjeld gir Sira Haakon Sira Brynjulf 4 hefseldebol jord i Ner-Røise i Moldstad sogn på Toten og endel andre ytelser.

Siste gang vi møter Sira Brynjulf mens han er i live er i DN I nr. 306 (11. april 1347). Han er da, sammen med Opplandslagmannen Ogmund Saxessønn tilstede, antagelig som vitne, ved en geistlig rettssak på Hamar. (Det står uttrykkelig at han bare var til stede første dag, det er grunnen til at jeg mener han var vitne).

I DN XVII nr. 76 og i DN VII nr. 209 får vi vite at Sira Brynjulf er død. Han døde ved kurien som biskopens utsending. Det er neppe stor grunn til å tvile på hva han døde av, det skjedde på våren 1349 - nettopp da Svartedauen herjet som verst i Syd-Europa, så jeg våger å si at "pesta tok" han som var utsett til å bli biskop på Hamar etter Hallvard! Ja, kanskje kunne han ha nådd enda lenger også!

Pave Clemens VI gir påbud til Hamarbispen, Skarabispen og sakristanen for kirken i Avignon å ordne hans forhold etter ham. Kallet som sokneprest på Hoff går til Sira Arne Thorsteinssønn som jeg skal fortelle litt om senere.

Sira Brynjulf Haraldssønn nevnes også flere ganger i kildene, men det har for så vidt liten interesse for ham som levende idet det er brev som er skrevet etter hans død. Jeg vil vise eventuelt interesserte til DN XVII nr. 82, DN XVII nr. 193b, DN VI nr. 197 og DN VI nr. 227.

Under arbeidet med Sira Brynjulf Haraldssønn må jeg innrømme at jeg har fått betydelig respekt for denne mannen. Kan gjerne være at jeg drømmer og idealiserer, men de originale kildene forteller meg at det tidlig på 13-hundretallet satt en sokneprest på Hoff på Toten som var en meget lærd teolog, en trofast tjener av kirken og en uredd, ja vel helst meget modig mann. At det så lykkes å finne et lite islett av menneskelig svakhet hos ham, gjør ham ikke mindre interessant. Det er nemlig et ubestridelig faktum at denne høygeistlige mann - som etter sin paves bud for livet var trolovet med kirken og skulle sky de tredske kvinner og leve i strengt sølibat - vitterlig etterlot seg en lys levende

sønn, som hette Arne Brynjulvssønn og antagelig bodde på Helgøya. Beviset finner vi i DN V nr. 238, 9. april 1360, der det fortelles at Arne har solgt kverna i Hekshuselva som hans far åtte.

(Serien fortsetter).

Forklaring av litt spesielle ord:

Akershusregisteret av 1622: Fortegnelse over, især kirke-gods-brev, fra middelalderen.

Annater: årlige avgifter fra geistligheten til paven.

DN: Diplomatarium Norvegicum: Samlinger av mange tusen dokumenter om Norge og norske forhold i middelalderen.

Diocese: nærmest det samme som bispedømme.

Hefseldebol: så mye jord som det var 180 merker smør i året i avgift for å bygsle.

Kanonisk rett: Katolsk kirkerett.

Klerk: skriver, som oftest ung geistlig.

Kurie: sentralstyret for den katolske kirke, ledet av paven.

Kyrlag: verdien av ei ku.

Pavelige nuntier: tillitsmenn som hentet inn avgiftene til paven.

Røde Bok: Biskop Øystein Aslakssønns jordebok fra ca. 1400, inneholder opplysninger om ca. 12.000 garder på Østlandet.

Prebende: katolsk beneficium - især for geistlige.

Fornkilde mark: penger av gammel (og høyere) verdi enn dagens mynt.

Folk til alters i Jevnaker 1844

Utskrift fra Jevnaker sokneprestarkiv i Statsarkivet
i Hamar.

Ved Jevnager communicerede Langfredagen den 5te.
April følgende:

Ole Jacobsen Nøklebye og Hustru - 2
Jacob Olsen Nøklebye og Hustru - 2
Tron og Hans Olssonner Nøklebye - 2
Kari Jacobsdtr. Vang - 1
Peder Andersen Moseie og Hustru - 2
Ole Pedersen Aslachrud og Hustru - 2
Christen Rolfsen Houger - 1
Hans Iversen Halvorsrud og Hustru - 2
Anders Olsen Mellerud og Hustru - 2
Poul Jensen Brørbye og Hustru - 2
Mari Paulsdtr. Brørbye - 1
Rangdi Olsdtr. Gunstadeie - 1
Jørgen Jensen Brørbye og Hustru - 2
Margrethe Christensdtr. Klinkenberg - 1
Olia Larsdtr. Østbraaten - 1
Hans Gulbrandsen Guldeneie - 1
Otter Amundsen Præsthagen og Hustru - 2
Lars Hansen Guldeneie og Hustru - 2
Halvor Andersen Bratvold - 1
Ingeborg Johnsdtr. Prestegaarden - 1
Til sammen 31.

Søndagen den 14de April communicerede i Jevnager
Kirke:

Jens Engebretsen Bjærtnaes og Hustru - 2
Engebret Jensen Bjærtnaes og Hustru - 2
Halvor Eriksen Bergereie og Hustru - 2
Ole Gulbrandsen Hensrud og Hustru - 2
Gulbrand Olsen Hensrud og Hustru - 2
Hans Olsen Gustadeie - 1
Poul Larsen Hensrudeie og Hustru - 2
Christoffer Hansen Guldeneie og Hustru - 2

Andreas Pedersen Vassjøeie - 1
Marthe Eriksdtr. Vassjøeie - 1
Hans Ingvaldsen Mellerud og Hustru - 2
Johanne Jørgensdtr. Roenden - 1
Anders Hansen Guldeneie - 1
Marthin Andersen Qvelsrud - 1
Til sammen 22.

Søndagen den 28de April communicerede ved Jevnager:

Anne Alfsdtr. Bjellumeie - 1
Østen Christensen Telbergstuen og Hustru - 2
Erik Halvorsen Bergereie og Hustru - 2
Jens Jensen Hensrud - 1
Lars Jensen Hensrud - 1
Kari Knudsdtr. Olimb - 1
Anders Olsen Gulla - 1
Ole Iversen Gulla og Hustru - 2
Mari Pedersdtr. Vaterud - 1
Rangdi Jensdtr. Vaterud - 1
Margrethe Syversdtr. Hensrud - 1
Henrik Haraldsen Hensrudeie og Hustru - 2
Alf Andersen Rønnerudeie og Hustru - 2
Johan Halvorsen Rønnerudeie - 1
Karen Andersdtr. Vaterud - 1
Juul Hansen Bergereie og Hustru - 2
Marthe Olsdtr. Bergerie - 1
Jacob Andersen Bergereie og Hustru - 2
Abraham Gresen Halvorsrudeie og Hustru - 2
Kari Abrahamsdtr. Halvorsrudeie - 1
Anne Svendsdtr. Præstegaarden - 1
Anne Halvorsdtr. Bratvold - 1
Marthe Gundersdtr. Rønnerudeie - 1
Hans Pedersen Rønnerudeie og Hustru - 2
Ole Amundsen Skaarud og Hustru - 2
Amund Olsen Skaarud og Hustru - 2
Brede og Paul Amundsonner Skaarud - 2
Olaug Olsdtr. Moe - 1
Berthe Johnsdtr. Moe - 1
Christoffer Andersen Moseie - 1
Christine Hansdtr. Halvorsrudeie - 1
Karen Børgersdtr. Halvorsrudeie - 1

Johanne Børgersdtr. Halvorsrudeie - 1
 Gulbrand Olsen Bratvoldeie og Hustru - 2
 Ole Gulbrandsen Bratvoldeie og Hustru - 2
 Knud Olsen Hougerie og Hustru - 2
 Johan Lagesen Moseie og Hustru - 2
 Gulbrand Amundsen Rønnerud - 1
 Ingeborg Hansdtr. Steenbraaten - 1
 Ansten Lagesen Moseie og Hustru - 2
 Christen Olsen Hensrud - 1
 Erik Thordsen Greftegrf - 1
 Anders Jensen Gaardsrud - 1
 Mari Christoffersdtr. Rønnerudeie - 1
 Marthe Pedersdtr. Præstegaarden - 1
 Marthe Pedersdtr. Guldeneie - 1
 Margrethe Gulbrandsdtr. Rusten - 1
 Marthe Eriksdtr. Hensrud - 1
 Johanne Gulbrandsdtr. Bergereie - 1
 Anders Halvorsen Bergereie - 1
 Anders Christoffersen Røstøeie og Hustru - 2
 Peter Syversen Kekkestuen og Hustru - 2
 Kirkesanger S. Petersen og Hustru - 2
 Iver Syversen Gulden - 1
 Helleborg Andersdtr. Velo - 1
 Ingeborg Gulbrandsdtr. Velo - 1
 Abigael Andersdtr. Velo - 1
 Henrik Andersen Velo og Hustru - 2
Til sammen 79 personer.

VEDTEKTER FOR VESTOPPLAND SLEKTHISTORIELAG

1. Formål
Laget har til formål å vekke og fremme interesse for slektsgransking. Den har til formål å danne bindeledd mellom de som interesserer seg for slekthistoriske spørsmål og på beste måte rasjonalisere det genealogiske arbeid i Vestoppland.
2. Medlemskap.
Enhver kan bli medlem av laget. Medlemskapet trer ikraft når medlemskontingenten er betalt. Medlemmene forplikter seg til å følge lagets vedtekter og regler.
3. Kontingent.
Årskontingenten fastsettes av årsmøtet, kontingenten betales innen 1. mars. Unnlater noen å betale kontingenten etter påkrav opphører medlemskapet.
4. Møter.
Hver region bør holde minimum 4 møter i året.

5. Årsmøtet.
Lagets øverste myndighet er årsmøtet. Årsmøtet ledes av en valgt dirigent. Alle medlemmene som er tilstede har stemmerett, såfremt de har oppfylt sine forpliktelser ovenfor laget. Når ikke annet er bestemt fattes vedtak med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet avgjør formannens stemme.
Ordinært årsmøte skal holdes i januar måned hvert år. På årsmøtet behandles vanlige årsmøtesaker d.v.s. årsberetning, regnskap og valg. Årsmøtet innkalles av styret med minst 14 dagers varsel. Innkallingen skal inneholde dagsorden, årsberetning og regnskap.
Ekstraordinært årsmøte innkalles av styret når dette finner det nødvendig eller når minst 10% av medlemmene krever det. Det ekstraordinære årsmøtet innkalles med 14 dagers varsel, med innkallingen skal følge dagsorden.
6. Styret og tillitsvalgte.
 - a) Laget ledes av et styre som består av: Formann, sekretær, kasserer og bladstyrer og 1 representant fra hver av lokallagene. Bladstyreren er også lagets nestformann. Det faste styret har 2 vararepresentanter. De lokalvalgte har hver sin personlige varamann.
Formann, sekretær, kasserer og bladstyrer velges for 2 år av gangen, slik at formann og kasserer velges det ene år, og sekretær og bladstyrer det annet år. Vararepresentantene velges for 1 år.
Lagets tillitsvalgte er:
3 medlemmer til tidsskriftskomiteen
2 " " revisorer
Disse velges for 1 år av gangen.
3 medlemmer til valgkomiteen.
Til valgkomiteen velges en fra hver av lokallagene, disse har en valgperiode på 3 år slik at bare en av medlemmene i komiteen er på valg hvert år.
 - b) Hver region velger et arbeidsutvalg på minst 3 medlemmer, hvorav 1 velges til representant i styret og 1 til vararepresentant.
En tredje blir kasserer for regionen. Hvert medlem velges for 2 år. Arbeidsutvalget velges på det siste medlemsmøtet i året.
Alle har plikt til å motta valg til styre, utvalg eller tillitsverv. Styremedlemmer og tillitsvalgte kan etter 2 års virke be seg fritatt for verv for like langt tidsrom.
7. Hovedstyremøter.
Hovedstyret innkalles av formannen eller når minst 3 av de andre styre-representantene ønsker det. Styret er beslutningsdyktig når et flertall av styret er tilstede, ved stemmelikhet i styresaker er formannens stemme avgjørende.
Mellom hovedstyremøtene fungerer et arbeidsutvalg bestående av formann sekretær, kasserer og bladstyrer, disse tar seg av lagets drift.
Det føres protokoll over hovedstyrets og arbeidsutvalgets forhandlinger. Protokollen underskrives av samtlige tilstedeværende etter møtets slutt. Medlemmene blir gjort kjent med styrevedtak på det etterfølgende møte.
8. Vedtektsendringer.
Forslag til vedtektsendringer meldes styret skriftlig med minst en måneds varsel. Forandringer i vedtektene kan foretas av årsmøtet med minst 2/3 flertall.
Forslag til forandringer sendes alle medlemmer på forhånd med minst 14 dagers varsel.
9. Oppløsning.
Oppløsning av Vestoppland Slektshistorielag kan bare skje når en slik beslutning er vedtatt av 90% av de frammøtte medlemmer på to påfølgende lovlig innkalte årsmøter med minst 6 måneders intervall.
Aktiva som er felles for laget tilfaller Oppland Fylkesbibliotek Gjøvik, til bruk i lokalhistorisk avdeling.
Spesielle aktiva som vedrører den enkelte region, tilfaller bibliotekene i regionen.

Vedtatt 18. januar 1983.
(Revidert 19. januar 1984 og 24. januar 1985.)

Styret og tillitsmenn:

Hovedstyret: Ole M. Granum, formann, Arne Amundgård, nestformann/bladstyrer, Fredrik Dyhren, kasserer, Jan E. Jaatun, sekretær, Hans M. Næss for lokallaget på Hadeland, Per Braastad for lokallaget i Gjøvik/Toten og Leif A. Wien for Land. Vararepresentanter har vært Anne Marie Hasselknippe og Anne Marie Markussen.

Bladstyret: Arne Amundgård, Knut J. Buskum, Finn Rogne og Reidar Reinsvollseven.

Revisorer: Magnar Roseth og Berit Østby-Deglum.

Valgkomité: Ruth Klungseth, Arne Sandlie og Birger Olsen.

Lagets arbeidsutvalg har bestått av: Ole M. Granum, Fredrik Dyhren, Arne Amundgård og Jan E. Jaatun.

Det har vært avholdt 4 hovedstyremøter og 6 møter i arbeidsutvalget.

Medlemsaktiviteter:

Laget har i år avholdt 17 ordinere medlemsmøter, fordelt på Gjøvik, Gran, Lunner og Jevnaker. Vi har på disse møtene hatt foredragsholdere både fra egne rekker og utenfra som har belyst forskjellige sider av slekts-historiske emner.

11. juni var det fellesmøte på Hadeland Folkemuseum, svært mange benyttet pinsedagen til å besøke museet og i det fine været ble det en opplevelse for de fleste å bli vist rundt på det fine anlegget, møtet ble avsluttet i den gamle Grindakerbygningen med en hyggelig slektsprat.

Laget har i år avholdt 2 kurs i lesing av gotisk skrift, det første gikk 27-28. april i samarbeid med Gjøvik Friundervisning, dette var så populært at vi måtte sette igang et nytt kurs på høsten, denne gang i egen regi, dette gikk over 4 mandager i november og kursavslutningen var på statsarkivet på Hamar. En inspirerende og god foreleser var begge ganger statsarkivar Sandberg fra Statsarkivet i Hamar.

Spesielle aktiviteter:

Laget har hatt 3 PR-møter i år, den 26. april var vi på Jevnaker der Hans M. Næss og formannen redegjorde for lagets virke. Dokka sto for tur 5. juni og Hov 14. juni med godt fremmøte.

I høst var vi 11. oktober på Torpeheimen i Torpa og det hele ble avsluttet 15. november på Lands Museum på Dokka der Leif A. Wien kåserte over slektsrekker som sprer seg utover fra Land, formannen overrakte en gave fra laget til museet, dette var et innbundet eksemplar av manntallet for Land anno 1666.

Vi var også representert på årets Toten-marken 1.-5. aug. Der hadde vi en stor stand hvor vi orienterte om laget og om slektsgranskning generelt, her var det stor publikumsinteresse og vi fikk en rekke nye medlemmer.

Laget deltok også på årets Randsfjordfestival, som denne gang var lagt til Hov i Søndre Land, her deltok fra laget Arne M. Sandlie, Birger Olsen og Arne Amundgård, vi vil her få takke S. Land folkebibliotek for imøtekommenhet under festivalen.

Alle disse aktiviteter har gjort at laget i år har fått 106 nye medlemmer.

Tidsskriftet:

Tidsskriftet har kommet ut med 4 nummer, nåværende format på heftet har slått godt an og bør beholdes. Sideantallet har øket fra 36 sider i 1-84 til 64 sider i 4-84.

Tidsskriftet har inneholdt 55 kortere og lengre artikler omkring slekt og slektsgranskning og dessuten en spørsmål og svar spalte som har vært flittig benyttet.

Vi har i år begynt med annonser i tidsskriftet, dette for å dekke en del av utgiftene ved utgivelsen av bladet.

Laget vil få takke alle bidragsytere til tidsskriftet, både artikkelforfattere og annonsører.

Spesialpublikasjoner:

Laget har i år startet utgivelse av prestemanntallene fra 1666 for vårt distrikt, dette er en kilde som til nå ikke har vært så lett tilgjengelig for den enkelte slektsgransker.

Vår første utgivelse ble manntallet for Toten 1666, denne kom ut på våren, så fulgte manntallet for Land som var ferdig i september.

Etterspørselen etter disse har vært meget stor både i vårt distrikt og andre steder fra.

Arbeidet med manntallene for Vardal og Biri-Snerthingdal ble ferdig i desember og disse vil bli utgitt like på nyåret.

Lagets bibliotek:

Laget er nå ferdig med kopieringen og innbindingen av kirke/klokkerbøkene for Vardal for tidsrommet 1771-1915, disse befinner seg nå på Gjøvik bibliotek og kan der benyttes av medlemmene.

Vi har også anskaffet oss kirke/klokkerbokkatalogen for Oppland, dette er en kopi av katalogen som finnes på Statsarkivet i Hamar.

Laget har også kjøpt inn verket "Ringerikske slekter" av A. Lagesen, dette er et foto opptrykk av en utgave fra 1927 som nå foreligger i 3 bind.

Det er også innkjøpt en bok om Hønefoss bys historie.

Lokallagene:

Laget er i år omorganisert slik at vi nå har egne lokallag for regionene Gjøvik/Toten og Hadeland.

Styret for Gjøvik/Toten har bestått av: Per Braastad, Bjørn Bakke, Hans Bjørnstad og Henry Hoel.

Styret for Hadeland har bestått av: Hans M. Næss, Arne M. Sandlie, Per Ole R. Olsen og Arne I. Brorson.

Etter lagets PR framstøt i Land er det nå grunnlag for dannelse av et lokallag der, et foreløpig styre er utsett og møteplan vil bli utarbeidet på nyåret.

Ordningen med lokallag har vært meget vellykket idet vi her har fått fram lokale personer og lokalt stoff som har beriket laget.

Økonomien:

Lagets økonomi har i år blitt bedre i det vi kan fremvise et regnskap med overskudd, dette kan skyldes flere ting, men verd å peke på her er kommunale og private bidrag og annonseinntektene.

Et vesentlig bidrag til det gode resultatet er selvfølgelig den store medlemstilgangen, laget har ved årsskiftet 179 betalende medlemmer.

Desember 1984

Jan E. Jaatun

Sekretær

VI TAR VARE
PÅ DAGENS
VERDIER

VESTOPPLAND SLEKTS
HISTORIELAG TAR VARE
PÅ HISTORISKE VERDIER

GRAN
SPAREBANK
— selskapslag —

9% rente er godt nok, men DnC Honnørkonto gir deg mer.

- ▶ Egen rådgivningstjeneste for Honnør-konto-kunder.
- ▶ Bankgaranti ved tyveri.
- ▶ Anledning til å bruke bankgiro, Minibank, Eurosjeck og Visa.
- ▶ Vi tar oss av de faste regningene dine.

DnC Honnørkonto er et tilbud til alle som er over 65 år eller mottar alderspensjon. Kom innom en dag og la oss fortelle deg mer.

DnC
- bank for livet